

# Vielser og skilsmisser

- børn i skilsmisser

Annemette Lindhardt Olsen

Dorthe Larsen

Anita Lange



DANMARKS  
STATISTIK

## **Vielser og skilsmisser - børn i skilsmisser**

Udgivet af Danmarks Statistik  
November 2005  
Oplag: 500  
Danmarks Statistiks Trykkeri, København

Pris: 126,00 kr. inkl. 25 pct. moms

ISBN: 87-501-1498-0

### **Adresse:**

Danmarks Statistik  
Sejrøgade 11  
2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

Fax 39 17 39 99

E-post: [dst@dst.dk](mailto:dst@dst.dk)

[www.dst.dk](http://www.dst.dk)

### **© Danmarks Statistik 2005**

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.  
Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.  
Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse  
af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.  
Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN,  
har den ret til – inden for aftalens rammer – at kopiere fra publikationen.

## Forord

Familier - især børnefamilier - og deres vilkår er et emne, som der er stor fokus på i samfundsdebatten. Børn i brudte familier bliver i den forbindelse betragtet som en udsat gruppe. Denne temapublikation om vielser, skilsmisser og børn i skilsmisser har som formål at sætte tal på nogle af de forhold, som er centrale i forbindelse med familiedannelse og opløsning af familier.

Foruden den generelle udvikling i vielser og skilsmisser, sætter vi for første gang tal på, i hvor høj grad kvinder og mænd vælger en ægtefælle med den samme sociale baggrund. Ligeledes ser vi på, om der er forskel på risikoen for skilsmisse, afhængig af parternes sociale baggrund.

Et særligt kapitel belyser skilsmisser i børnefamilier og de børn, som blev direkte berørt af skilsmisser i 2004. Da langt fra alle børn har forældre, som er gifte med hinanden, har vi også set på de familiebrud, som børn kommer ud for i andre typer af familier.

Temapublikationen er udarbejdet i kontoret for Befolkningsstatistik af Annemette Lindhardt Olsen, tlf. 39 17 30 13 eller alo@dst.dk, Dorthe Larsen tlf. 39 17 33 07 eller dla@dst.dk og Anita Lange tlf. 39 17 30 11 eller anl@dst.dk.

Danmarks Statistik, november 2005

Jan Plovsing / Anita Lange



## Indholdsfortegnelse

|   |    |
|---|----|
| 0. Sammenfatning .....                    | 7  |
| 1. Vielser .....                          | 9  |
| 2. Viede personers sociale baggrund.....  | 17 |
| 3. Skilsmisser .....                      | 25 |
| 4. Skilte personers sociale baggrund..... | 33 |
| 5. Skilsmisser i børnefamilier.....       | 41 |
| 6. Brud i børnefamilier .....             | 47 |
| 7. Kilder og metoder.....                 | 59 |



## 0. Sammenfatning

|   |  |
|---|--|
| <i>Ændrede samlivsformer</i>                          | Samlivsformerne har ændret sig gennemgribende de seneste 25 år. Siden 1980 er der sket en ændring, således at andelen af enlige og parirløse par er steget i forhold til den andel, som lever i ægtepar. Men ægteskabet er stadig den mest almindelige samlivsform i 2005, hvor 42 pct. af de 20-49-årige lever i ægtepar. Det er dog tydeligt, når man ser på forskellige generationer af kvinder, at andelen af dem, som gifter sig, falder årgang for årgang. |
| <i>Senere giftermål</i>                               | Vielsesalderen for førstegangsviede er steget mere end seks år i de seneste 25 år - både for kvinder og mænd. Kvinderne er nu 31,4 år, når de gifter sig første gang. Mændene er i gennemsnit ca. 2,5 år ældre. Denne forskel har ikke ændret sig de sidste 25 år.   |
| <i>Registreret partnerskab</i>                        | Fra 1989 har det været muligt for to personer af samme køn at indgå registreret parforhold. Antallet af registrerede parforhold har været jævnt stigende siden lovændringen, men det er stadig en meget lille del af befolkningen, der lever i registrerede parforhold.  |
| <i>Flere vielser blandt de højtuddannede</i>          | Når vi ser på befolkningens socioøkonomiske og uddannelsesmæssige niveau, er det tydeligt, at jo højere niveau, jo større andel bliver gift. Mænd uden for arbejdsstyrken er den befolkningsgruppe, hvor færrest bliver gift.  |
| <i>Mænd gifter sig nedad - kvinder opad</i>           | Mange gifter sig med en person på det samme socioøkonomiske eller uddannelsesmæssige niveau. På trods af den øgede ligestilling i samfundet, er det dog stadig sådan, at mænd oftere gifter sig med en kvinde på et lavere socioøkonomisk niveau, og kvinder oftere gifter sig med en mand på et højere niveau.  |
| <i>Mænd i kvindefag gifter sig inden for branchen</i> | Hvert ottende par, som bliver viet, arbejder i samme branche. Men når det gælder mænd i kvindefag og kvinder i mandefag, kan det være helt op til 40-50 pct., som gifter sig inden for samme branche.  |
| <i>Flere skilsmisser</i>                              | I de seneste 25 år har der været et stigende antal skilsmisser pr. 1.000 bestående ægteskaber. Der er også en klar tendens til, at ægteskaberne holder i kortere tid. For alle vielsesårgangene er der størst risiko for skilsmisse i ægteskabets femte år. Risikoen for skilsmisse falder med alderen, ligesom den falder, jo længere vest for Storebælt folk bor.  |
| <i>Skilsmisser har social slagside</i>                | Skilsmisser har en social slagsside. Jo lavere socioøkonomisk og uddannelsesmæssigt niveau, jo større er risikoen for skilsmisse. Arbejdsløse mænd er særligt udsat for skilsmisse, og jo lavere kvalifikationsniveau de beskæftigede mænd er på, jo flere skilsmisser. Kvindens kvalifikationsniveau er derimod ikke lige så afgørende for stabiliteten i ægteskaber.   |
| <i>Forskel mellem brancher</i>                        | For de beskæftigede kan branchen også have en betydning for skilsmisserisikoen. Hotel- og restaurationsbranchen samt transportbranchen   |

giver svære vilkår for ægteskabet, mens der er færrest skilsmisser for både mænd og kvinder i landbruget.

*Børn stabiliserer ægteskab* Det er en klar tendens, at der er større stabilitet i ægteskaber med børn. Ægtepar uden børn bliver oftere skilt, og skilsmisser i familier uden børn sker tidligere end i børnefamilier. For børnefamilierne sker skilsmisser i familier med kun ét barn tidligere end i andre børnefamilier. Børns sandsynlighed for at opleve en skilsmisse er mindst i familier med tre børn.

*Fælles børn stabiliserer familien* De fleste hjemmeboende børn bor sammen med begge deres forældre, nemlig tre fjerdedele. Men forældrene er ikke i alle tilfælde gift. Nogle parfamilier indeholder kun særbørn. Når man sammenligner børn i de forskellige typer parfamilier, er det en klar tendens, at børn som bor hos par der har fælles børn, er langt mindre udsat for at opleve at familien bliver opløst, end børn hos par der ikke har fælles børn. Sandsynligheden for at opleve brud er mindst for børn som bor sammen med begge deres forældre, som også er gift med hinanden.

*Efter brud bor flest børn hos en enlig* Efter et brud i familien, bor de fleste med deres enlige mor. Kun omkring en tiendedel af børnene bor hos deres enlige far efter bruddet.



# 1. Viesler

## Ændrede samlivsformer

Samlivsformerne har ændret sig gennemgribende de seneste 25 år. I 1980 var tre fjerdedele af alle kvinder i alderen 20-49 år gift eller havde været det. I 2005 er det kun lidt mere end halvdelen. En større andel lever i dag alene, men det er også blevet mere udbredt at danne par og bo sammen uden vielsesattest, især blandt de yngre.



I statistikken opererer man med fire forskellige partyper

- Ægtepar
- Registreret partnerskab (to personer af samme køn)
- Samlevende par (par som bor sammen og har mindst ét fælles barn)
- Samboende par (par som bor sammen, men ikke har fælles børn)

## Flere enlige og flere ikke-gifte par ...

I 1980 levede 60 pct. af de 20-49-årige i ægteskab. I 2005 er denne andel gået ned til 42 pct., mens andelen, som lever i par uden at være gift er næsten fordoblet - fra 12 til 21 pct. De enliges andel er steget fra 27 til 36 pct. i samme periode.

## ... men ægteskab er mest almindeligt

Ægteskabet er altså, til trods for tilbagegangen, den absolut mest almindelige samlivsform for de 20-49-årige.

Tabel 1.1 20-49-årige kvinder og mænd fordelt efter familietype

|  | 1980 | 1985 | 1990 | 1995 | 2000 | 2005 |
|--|------|------|------|------|------|------|
|  | pct. |      |      |      |      |      |
| I alt                                  | 100  | 100  | 100  | 100  | 100  | 100  |
| Enlige mænd                            | 16   | 18   | 19   | 20   | 20   | 20   |
| Enlige kvinder                         | 11   | 13   | 14   | 15   | 15   | 16   |
| Ægtepar                                | 61   | 53   | 48   | 45   | 43   | 42   |
| Registreret partnerskaber <sup>1</sup> | .    | .    | 0    | 0    | 0    | 0    |
| Samlevende par                         | 2    | 5    | 6    | 8    | 8    | 8    |
| Samboende par                          | 11   | 11   | 12   | 12   | 13   | 13   |

<sup>1</sup> Det har været muligt at indgå registreret partnerskab siden 1. oktober 1989.

Kun i forbindelse med ægteskab og indgåelse af registreret partnerskab sker der en administrativ registrering, som kan danne grundlag for statistik over pardannelser.

## 1.1. Viesler



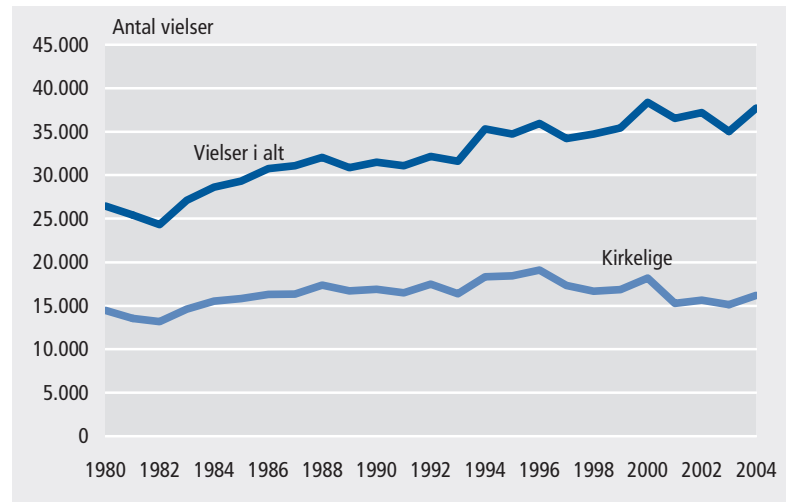
I vielsesstatistikken indgår alle de viesler, hvor mindst én af parterne har fast bopæl i Danmark.

## Stigende antal viesler

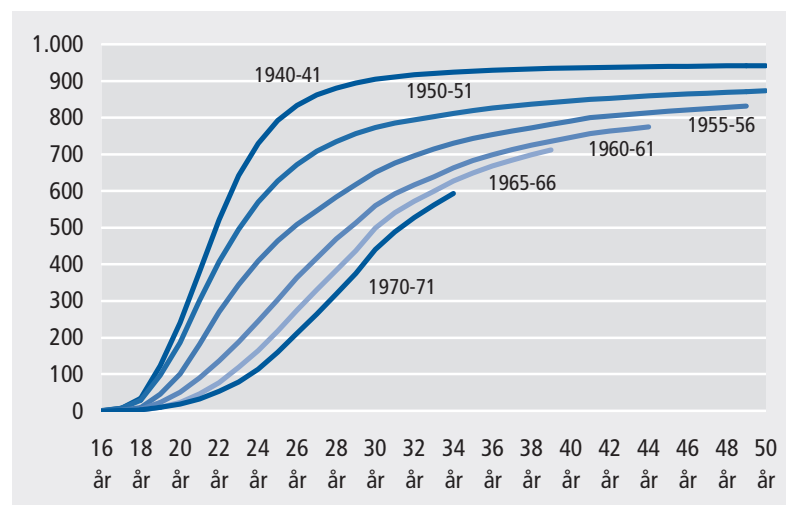
Til trods for at en mindre andel af befolkningen lever som gifte, har antallet af viesler været stigende gennem de seneste 25 år. I 1980 var der ca. 26.500 viesler, og det tal er steget til 37.700 i 2004. Stigningen i antallet af viesler, skal ikke ses som et udtryk for, at en større del af be-

folkningen gifter sig. Stigningen kan hovedsageligt tilskrives en vækst i befolkningen i de aldersklasser, hvor de fleste ægteskaber indgår. Der kan dog også ses en lille stigning i vielsestilbøjeligheden i løbet af 1990'erne, da antallet af viede pr. 1.000 ikke-gifte steg fra ca. 32 til 35 for mænd og fra 27 til 29 for kvinder. Udviklingen er dog ikke helt entydig, da tallene i nogle år falder. Forskellen på andelen af ikke-gifte kvinder og mænd, som gifter sig, skal ses i forhold til den større andel ikke-gifte ældre kvinder end mænd i befolkningen.

Figur 1.1 **Vielser**



Figur 1.2 **Kvinder, der har indgået ægteskab, pr. 1.000 i udvalgte fødselsårsgange, fordelt efter alder**



*Faldende andel gifte, generation for generation*

Ser man på forskellige generationer af kvinder, viser der sig en tydelig faldende tendens i andelen, som gifter sig. Blandt kvinder, som er født 1940-41, var næsten 94 pct. gift inden, de blev 40 år. For kvinder født 1950-51 var andelen 85 pct., og går man endnu ti år frem til kvinder

som er født 1960-61, er andelen, som er blevet gift ved 40-årsalderen kun 75 pct.

*Kirkelige vielser på tilbagegang*

Andelen af kirkelige vielser er gået tilbage. Gennem 1980'erne var mere end halvdelen - ca. 54 pct. - af alle vielser kirkelige. Fra begyndelsen af 1990'erne begyndte andelen at gå tilbage, og i 2004 var kun 43 pct. af vielserne kirkelige.

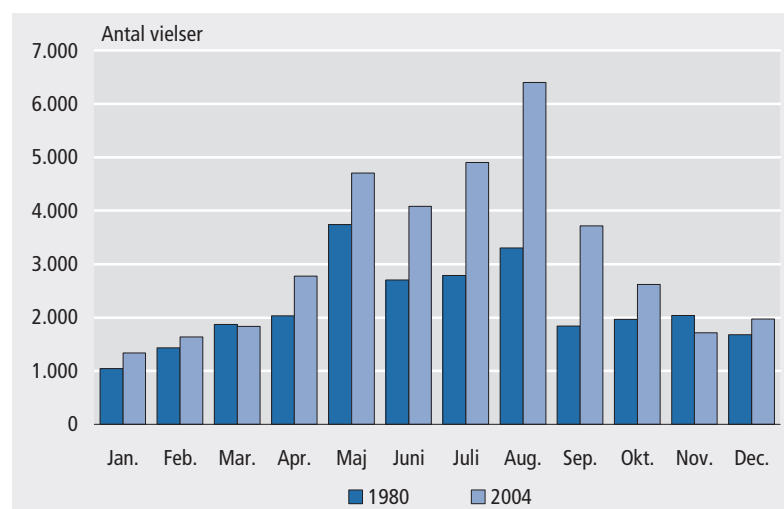
*Flere ægteskaber indgås i udlandet*

Et stigende antal vielser har en uoplyst vielsesmyndighed, på grund af ægteskabet er indgået i udlandet. I 1980 var det kun ca. 200 vielser, som var indgået i udlandet, mens det i 2004 var ca. 2.100.

*Sæsonvariation*

Der har altid været en stærk sæsonvariation i vielserne. Sommermånedene er populære vielses måneder, og i lang tid var maj måned den måned med de fleste vielser. Det billede er nu ændret, ved at der er sket en forskydning mod efteråret. I de seneste år har august måned toppet som den mest populære bryllups måned.

Figur 1.3 Vielser fordelt efter vielsesmåned



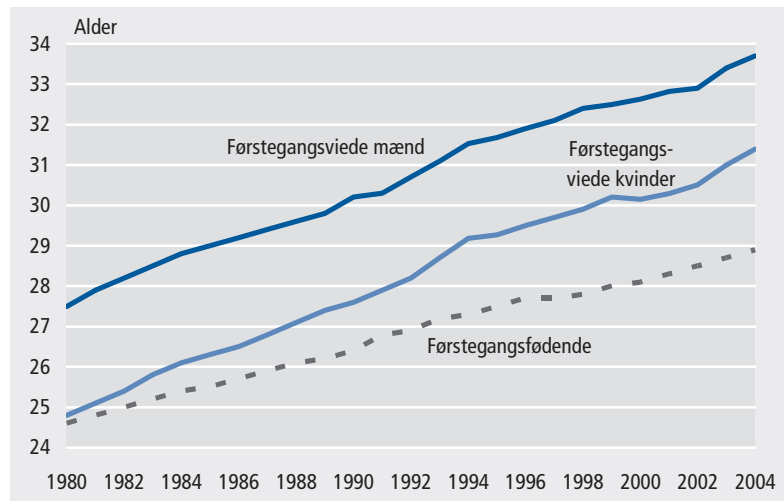
*Stigende alder ved vielsen*

En mere markant ændring i vielsesmønstret er sket, når det gælder vielsesalderen. Gennemsnitsalderen for førstegangsviede er steget med mere end seks år i perioden 1980-2004. I 1980 var kvindernes gennemsnitsalder 24,8 år ved den første vielse sammenlignet med 31,4 år i 2004. For mændenes vedkommende er alderen steget fra 27,5 år i 1980 til 33,7 år i 2004. Den stigende vielsesalder er ikke så meget et udtryk for, at de unge venter med at danne par, men at mange par venter med den formelle del og først bliver gift i forbindelse med det første barns fødsel eller dåb, eller måske i forbindelse med en større boliginvestering. Den stigende vielsesalder falder sammen med den stigning, som kan ses i alderen for førstegangsfødende. Den er steget fra 24,6 til 28,9 siden 1980.

*Næsten konstant aldersforskel mellem kvinder og mænd*

Der har ikke været store ændringer i forskellen i vielsesalder mellem kvinder og mænd i de seneste 25 år. Mændene er i gennemsnit ca. 2,5 år ældre end kvinderne, når de bliver gift. Der er en lille tendens til, at kvinders og mænds vielsesalder nærmer sig hinanden, men det sker langsomt. I begyndelsen af 1960'erne var aldersforskellen på lidt over tre år.

**Figur 1.4** Gennemsnitsalderen for førstegangsviede kvinder og mænd samt førstegangsfødende



*Ikke større andel flergangsviede*

Både i 1980 og 2004 var der for næsten tre fjerdedele af de personer, som blev gift, tale om deres første ægteskab. Den fjerdedel, som havde været gift tidligere, bestod dels af fraskilte og dels af enker/enkemænd. Enker/enkemænd er den mindste gruppe - kun ca. to pct. af samtlige viede - og den er gået en lille smule tilbage gennem årene, mens de fraskiltes andel er steget tilsvarende.

Også gennemsnitsalderen for de fraskilte, som bliver gift igen er stadig stigende og er nu godt 47 år for mænd og 44 år for kvinder. I statistikken er det desværre ikke muligt at se, hvilket nummer ægteskab de flergangsviede er indgået i.

*Ægtefællers tidligere civilstand*

Næsten tre fjerdedele af alle ægteskaber indgås mellem personer, som har samme civilstand, dvs. at de begge enten er ugifte, fraskilte eller enker/enkemænd. Det er et forhold, som ikke er ændret i de seneste 25 år.

*Vielser med udenlandske statsborgere*

Antallet af vielser, hvor en eller begge parter er udenlandske statsborgere er vokset gennem årene. I 1980 var det i mindre end ni pct. af alle vielser, at mindst én af parterne var udenlandsk statsborger. I 2004 var andelen steget til 15 pct. Den del af vielserne, som sker mellem to udenlandske statsborgere er vokset, men andelen er stadig ikke mere end tre pct. af alle vielser.

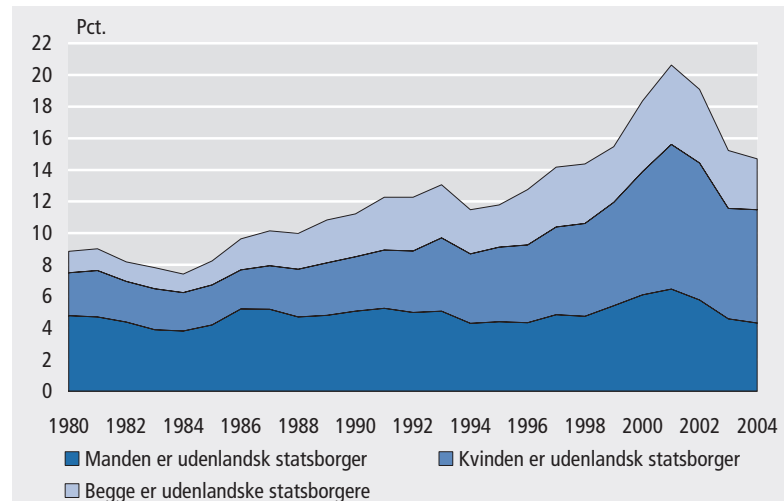
*En top af  
vielser i 2001*

I 2001 ses en kraftig stigning i antallet af vielser med udenlandske statsborgere. Stigningen skal ses i forbindelse med den stramning i loven om familiesammenføring - bl.a. den så kaldte 24-års-regel - som blev indført 1. juli 2002.

*Flere kvinder end  
mænd gifter sig  
med udenlandske  
statsborgere*

Det er et gennemgående træk, at der er flere danske kvinder end mænd, som gifter sig med en udenlandsk statsborger. Forskellen mellem kvinder og mænd var størst tilbage i 1980'erne, hvor der nogle år var dobbelt så mange kvinder som mænd, som giftede sig med en udenlandsk statsborger.

Figur 1.5 **Vielser, hvor mindst én af parterne er udenlandsk statsborger**



*Mange af de  
udenlandske  
statsborgere bor  
ikke i Danmark*

I en stor del af de ægteskaber, som indgås med en udenlandsk statsborger, findes der ikke nogen oplysninger om ægtefællen. Det vil sige, at ægtefællen ikke på vielsestidspunktet, eller tidligere, har haft bopæl i Danmark. I 2004 gjaldt det næsten en tredjedel af de udenlandske statsborgere. Mænd gifter sig i højere grad end kvinder med en partner i udlandet. I 2004 var der 62 pct. mænd blandt dem, som blev viet med en person, vi savner oplysninger om. De personer, som på vielsestidspunktet har bopæl i udlandet, kommer tit til landet på et senere tidspunkt.

*Kvinder og mænd  
finder ægtefæller fra  
forskellige lande*

I de tilfælde, hvor de udenlandske ægtefællers statsborgerskab er kendt, kan man se forskel på, hvor i udlandet kvinder og mænd finder deres ægtefæller. I de senere år har mønsteret været, at danske kvinder gifter sig med mænd fra et andet EU-land (Storbritannien, Tyskland og Sverige) eller et andet europæisk land (Tyrkiet). Danske mænd gifter sig med kvinder fra de samme europæiske lande, men desuden fra lande som Thailand, Filippinerne og Kina.

*En del danske statsborgere er indvandrere eller efterkommere*

Når man ser på vielser mellem danske og udenlandske statsborgere, skal man huske, at en del af de danske statsborgere er indvandrere eller efterkommere, som finder en ægtefælle fra deres oprindelseslande. I 2004 havde godt en fjerdedel af de danske statsborgere, som giftede sig med udenlandske statsborgere, selv fremmed baggrund.



En indvandrer er en person, som er født i udlandet. Ingen af personens forældre er dansk statsborger og tillige født i Danmark.

En efterkommer er en person, som er født i Danmark. Ingen af personens forældre er dansk statsborger og tillige født i Danmark.

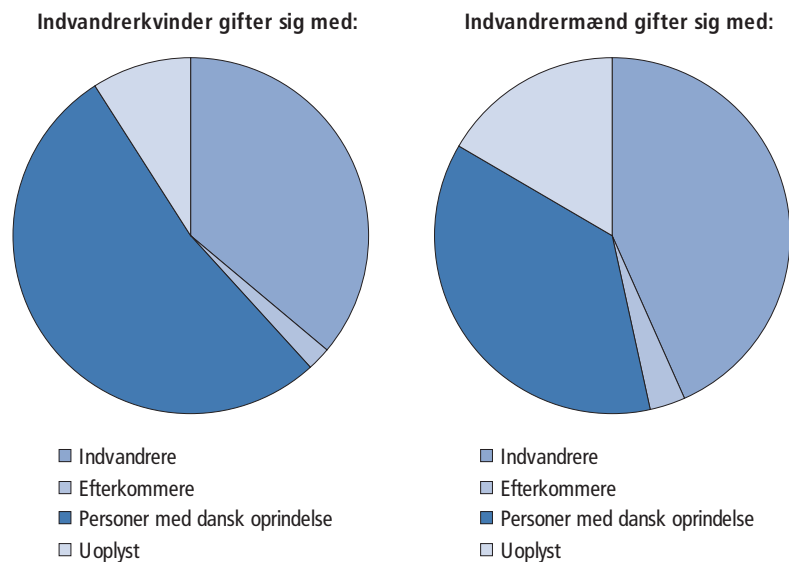
Både indvandrere og efterkommere kan være såvel danske som udenlandske statsborgere.

*Mange vielser mellem to indvandrere*

Lidt mere end 40 pct. af de indvandrere, som blev viet i 2004, blev viet til en anden indvandrer. Tidligere undersøgelser har vist, at der som regel er tale om en herboende indvandrer som bliver viet til en person, som bliver familiesammenført i forbindelse med vielsen.

Godt halvdelen af de kvindelige indvandrere blev viet til en person med dansk oprindelse, og blandt mandlige indvandrere var der godt en tredjedel. I hovedparten af disse vielser var der tale om en indvandrer, som blev familiesammenført i forbindelse med vielsen.

Figur 1.6 **Vielsesmønster hos indvandrere. 2004**



*Kun få efterkommere er endnu blevet gift*

Efterkommerne er endnu en meget ung gruppe, og kun en lille del af dem er blevet gift. Oplysningerne fra 2004 viser, at ca. halvdelen af efterkommerne blev gift med enten en indvandrer eller en anden efterkommer.

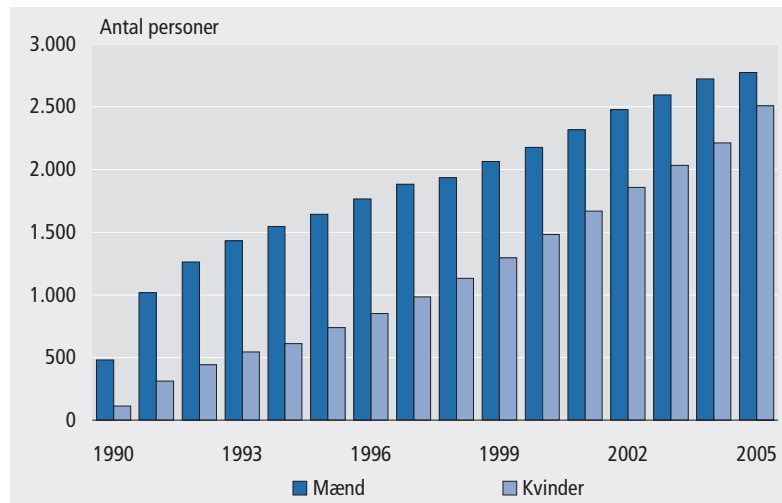
## 1.2. Registrerede partnerskaber



Et registreret partnerskab er et juridisk gyldigt parforhold indgået mellem to personer af samme køn.

Siden 1. oktober 1989 har det været muligt at indgå registreret partnerskab i Danmark. I en årrække var oplysningerne om den hændelse at indgå et registreret partnerskab af dårlig kvalitet. Der er derfor ikke offentliggjort statistik helt tilbage til 1989. Derimod er det muligt at følge udviklingen i antallet af personer, som hver 1. januar levede i et registreret partnerskab.

Figur 1.7 Kvinder og mænd i registrerede partnerskaber



*Få personer lever i et registreret partnerskab*

Antallet af personer i registreret partnerskab er vokset hvert år, men det er stadig en meget lille del af befolkningen, som lever i denne type parforhold. I 2005 var det i alt 5.282 personer eller 0,1 pct. af befolkningen.

*Flere mænd end kvinder i partnerskaber*

Der er flere mænd end kvinder, som lever i partnerskaber, 2.774 sammenlignet med 2.508, men forskellen er blevet mindre med årene. Det viser også tallene over indgåede partnerskaber for de seneste fem år. Antallet af mænd, som indgår partnerskaber, er stagnerende eller faldende, mens antallet af kvinder er stigende. De seneste to år var der flere kvinder end mænd, som indgik et registreret partnerskab.

*Flere ældre end blandt viede*

Personer, som indgår registreret partnerskab, er i almindelighed ældre end dem, som bliver gift. Blandt mænd, som har indgået partnerskab de seneste år, var ca. 40 pct. over 40 år, og blandt kvinderne var det 30 pct. Til sammenligning var kun 30 pct. af mændene og lidt mere end 20 pct. af kvinderne, som indgik ægteskab, over 40 år

*Stor andel  
udenlandske  
statsborgere især  
blandt mænd*

Der er en forholdsvis stor andel indvandrere blandt de personer, som indgår et registreret partnerskab. Det gælder især partnerskaber mellem mænd. I halvdelen af de partnerskaber, som blev indgået i 1999-2001, var den ene part enten indvandrer eller en person, som ikke havde bopæl i Danmark. De senere år er andelen gået lidt tilbage, men det er stadig ca. en tredjedel af mændene, som ikke har dansk baggrund.

I de partnerskaber, som er indgået mellem kvinder i 1999-2002, er der ca. en femtedel af kvinderne, som enten er indvandrere eller har bopæl i udlandet.



## 2. Viede personers sociale baggrund

*Hvem gifter vi os med?*

Det er en udbredt opfattelse, at folk finder sammen med en partner inden for samme kulturelle og sociale baggrund. Ligesom der stadig er en forestilling om, at kvinder gifter sig med mænd, der er højere på rangstigen end dem selv, og at mænd omvendt gifter sig med kvinder, der er på et lavere socioøkonomisk og uddannelsesmæssigt niveau end dem selv. I dette kapitel vil vi derfor se nærmere på parternes socioøkonomiske, erhvervsmæssige og uddannelsesmæssige baggrund i ægteskaber, der er indgået i 1999-2003<sup>1</sup>.

### 2.1. Socioøkonomisk stilling

Tabel 2.1 **Vielser fordelt efter parternes socioøkonomiske stilling, 1999-2003**

| Kvindernes socioøkonomiske stilling  | Mændenes socioøkonomiske stilling  |                                      |                              |                                 |                      |         | I alt |
|--------------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------|------------------------------|---------------------------------|----------------------|---------|-------|
|                                      | Selvstændige og medarb. ægtefæller | Topledere og lønm. på højeste niveau | Lønmodtagere på mellemniveau | Lønmodtagere på grundniveau mv. | Ikke i beskæftigelse | Uoplyst |       |
|                                      | pr. 1.000 vielser                  |                                      |                              |                                 |                      |         |       |
| I alt                                | 64                                 | 154                                  | 122                          | 493                             | 117                  | 50      | 1 000 |
| Selvstændige og medarb. ægtefæller   | 5                                  | 3                                    | 2                            | 9                               | 2                    | 1       | 23    |
| Topledere og lønm. på højeste niveau | 6                                  | 49                                   | 17                           | 30                              | 7                    | 2       | 111   |
| Lønmodtagere på mellemniveau         | 10                                 | 38                                   | 38                           | 80                              | 10                   | 2       | 177   |
| Lønmodtagere på grundniveau mv.      | 26                                 | 40                                   | 48                           | 266                             | 31                   | 9       | 420   |
| Ikke i beskæftigelse                 | 13                                 | 21                                   | 15                           | 94                              | 58                   | 12      | 214   |
| Uoplyst                              | 3                                  | 3                                    | 2                            | 15                              | 9                    | 23      | 54    |

*40 pct. gifter sig inden for samme socioøkonomiske gruppe*

Mere end 40 pct. gifter sig med en partner med samme socioøkonomiske stilling. Det er værd at tage i betragtning, at seks pct. af mændene og ti pct. af kvinderne, som gifter sig, er studerende, og altså ikke i beskæftigelse. Kun i to pct. af vielserne er begge parter studerende. Samtidig ved vi, at manden i gennemsnit er 2,5 år ældre end kvinden. Det er derfor sandsynligt, at en større del af ægteparterne vil være inden for samme socioøkonomiske gruppe et par år efter vielsen, end på selve vielsestidspunktet. Det samme gælder, når vi ser på parternes uddannelses- og erhvervsmæssige baggrund.

<sup>1</sup> Det er parternes socioøkonomisk stilling, branche og højeste fuldførte uddannelse oktober/november i vielsesåret, som er anvendt i materialet til dette kapitel. Alle figurer i kapitlet er dannet som et gennemsnit af vielser i perioden 1999-2003, for at give et tilstrækkeligt grundlag for analysen.

*Flest blandt lønmodtagere på grundniveau*

Blandt lønmodtagere på grundniveau er det mere end halvdelen, som gifter sig med en partner med samme socioøkonomiske stilling. Der er derimod ikke mange selvstændige og medhjælpende ægtefæller som gifter inden for gruppen.

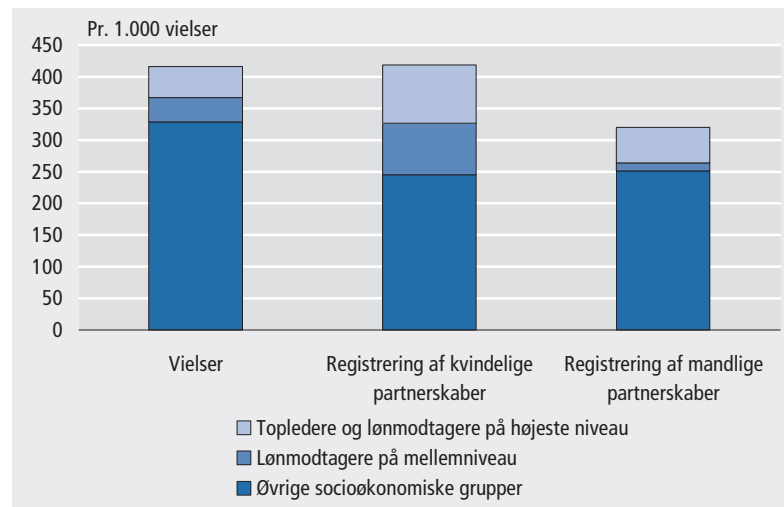
*Jo højere lønmodtagerniveau jo flere vielser*

Fordelingen af vielser efter parternes socioøkonomiske stilling afspejler til en hvis grad fordelingen af ikke-gifte i den 25-39-årige befolkning. Dog er det sådan, at jo højere lønmodtagerniveau, jo større er andelen, som gifter sig. Og mænd uden for beskæftigelse bliver sjældnere gift end mænd i beskæftigelse. Det er ikke i samme grad tilfældet for kvinderne.

**Tabel 2.2 Viede pr. 1.000 ikke-gifte fordelt efter socioøkonomisk stilling og alder. 1999-2003**

|                      | Selvstændige og medarb. ægtefæller | Topledere og lønm. på højeste niveau | Lønm. på mellem-niveau | Lønm. på grund-niveau mv. | Ikke i beskæftigelse | I alt |
|----------------------|------------------------------------|--------------------------------------|------------------------|---------------------------|----------------------|-------|
| pr. 1.000 ikke-gifte |                                    |                                      |                        |                           |                      |       |
| <b>Mænd</b>          |                                    |                                      |                        |                           |                      |       |
| 25-29 år             | 72                                 | 84                                   | 78                     | 56                        | 30                   | 58    |
| 30-34 år             | 80                                 | 113                                  | 104                    | 71                        | 35                   | 76    |
| 35-39 år             | 69                                 | 94                                   | 80                     | 58                        | 26                   | 60    |
| <b>Kvinder</b>       |                                    |                                      |                        |                           |                      |       |
| 25-29 år             | 120                                | 105                                  | 104                    | 78                        | 71                   | 86    |
| 30-34 år             | 101                                | 113                                  | 101                    | 80                        | 64                   | 87    |
| 35-39 år             | 78                                 | 72                                   | 67                     | 57                        | 42                   | 59    |

**Figur 2.1 Vielser og registrering af partnerskaber, hvor parterne har samme socioøkonomiske stilling. 1999-2003**



*Kvinder gifter sig oftere og mænd nedefter*

En stor del af ægteskaberne indgås altså mellem kvinder og mænd med samme socioøkonomiske stilling. Men hvis man ser på den del som ikke gør det, så er det tydeligt, at mønsteret med at kvinder gifter sig opad og mænd nedad, stadig lever i bedste velgående.

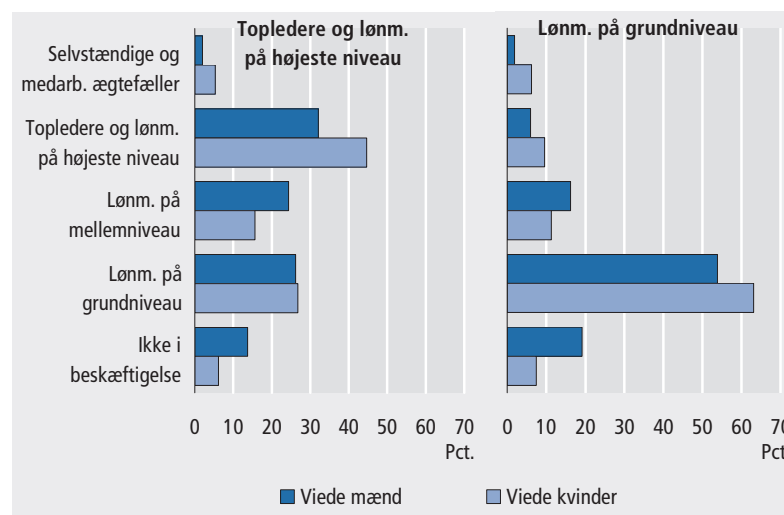
*Mandlige topledere og lønmodtagere på højeste niveau gifter sig med kvinder på lavere niveau*

Halvdelen af de kvinder, som indgik ægteskab og var topledere eller lønmodtagere på højeste niveau, giftede sig med en mand på samme eller højere kvalifikationsniveau. Kun en tredjedel af mændene i samme stilling, giftede sig med en kvinde på samme niveau eller højere. De mandlige topledere og lønmodtagere på højeste niveau, giftede sig oftere med lønmodtagere på mellemniveau og personer uden for arbejdsstyrken, end kvinderne i samme stilling gjorde.

*Flere mænd på grundniveau gifter sig nedefter*

De mandlige lønmodtagere på grundniveau giftede sig oftere med en kvinde uden for arbejdsstyrken, end omvendt. Færre mænd end kvinder på dette kvalifikationsniveau giftede sig med en på samme niveau. Begge køn på det laveste lønmodtagerniveau, gifter sig oftest med en person på samme lønniveau eller med en som ikke er i beskæftigelse, nemlig omkring 70 pct. Når mændene gifter sig opefter, gifter de sig oftest med en lønmodtager på mellemniveau, altså et niveau højere. Når kvindelige lønmodtagere på grundniveau gifter sig opefter, gifter de sig oftest med en person på højere niveau end lønmodtagere på mellemniveau.

**Figur 2.2** **Viede topledere og lønmodtagere på højeste niveau samt lønmodtagere på grundniveau fordelt efter køn og ægtefællens socioøkonomiske stilling. 1999-2003**



## 2.2. Branche

*Hvert ottende par deler branche*

I 12 pct. af vielserne deler bruden og gommen branche. Vi har ikke mulighed for at se om de også deler eller har delt arbejdsplads, men der er selvfølgelig god grund til at tro, at parret har mødt hinanden på arbejdspladsen. En anden nærliggende grund kan være, at de er i samme branche, fordi de har samme uddannelse og har mødt hinanden under uddannelsen. Når vi ser nærmere på, i hvilke brancher flest kvinder og mænd gifter sig med en person i samme branche, tegner der sig dog et

tydeligt billede af, at udbud og efterspørgsel spiller en rolle for pardannelserne.

*Mænd i kvindefag gifter sig inden for branchen ...*

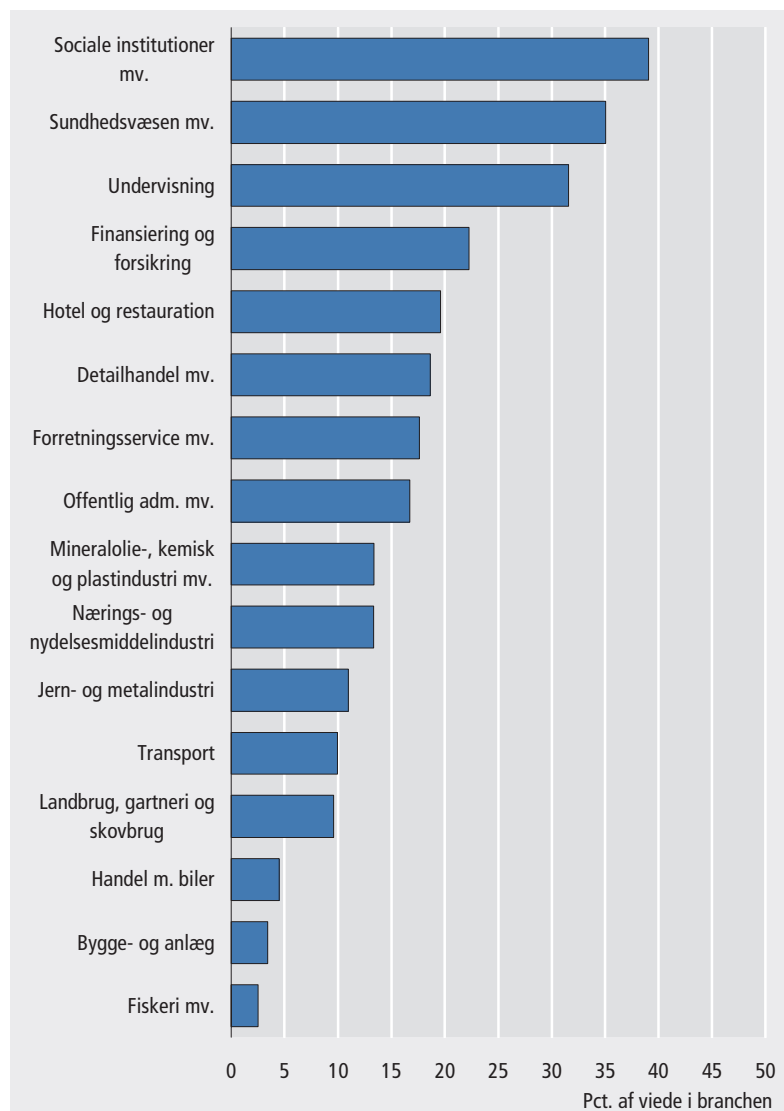
De tre brancher, hvor flest af de viede mænd bliver viet med en kvinde inden for samme branche, er sociale institutioner, sundhedsvæsen og undervisning. I alle tre tilfælde er der tale om brancher som antalsmæssigt er domineret af kvinder. Mellem 32 og 39 pct. af mændene i disse brancher, som blev gift, blev gift med en kvinde i samme branche.

*... mens mænd i mandefag ikke har samme mulighed*

Mænd i brancher med meget få kvinder, vil naturligvis også have svært ved at gifte sig med en kvinde i samme branche. I fiskeri, bygge- og anlæg samt handel med biler, er det mindre end fem pct. af de viede mænd, som bliver gift med en kvinde i samme branche.

Figur 2.3.a

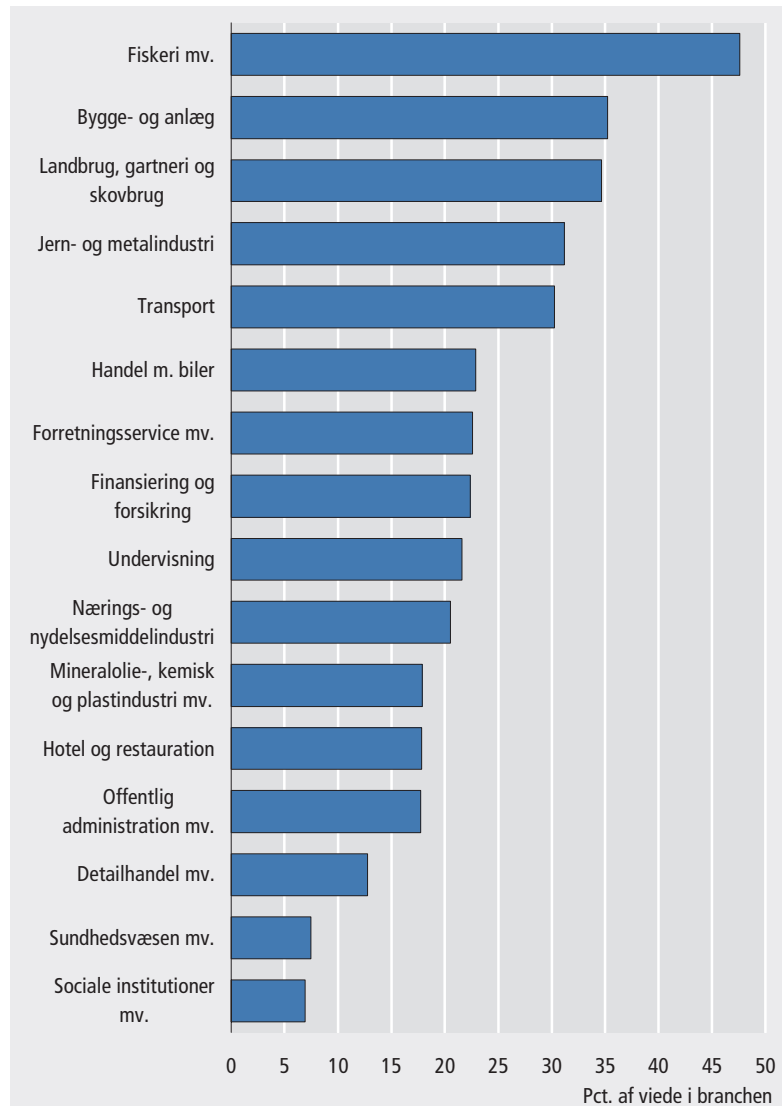
**Vielser, hvor ægtefællerne var i samme branche, mænd. 1999-2003**



*Kvinder i mandefag  
gifter sig med  
mændene i branchen*

Ligesom mændene i kvindefag gifter kvinderne i mandefag sig ofte med en partner inden for samme branche. Næsten halvdelen af brudene inden for fiskeri bliver gift med en mand i fiskerierhvervet. 35 pct. af kvinderne inden for bygge- og anlæg samt landbrug, gartneri og skovbrug gifter sig også inden for branchen. Hvis kvinden gifter sig med en selvstændig og bliver medhjælpende ægtefælle, vil hun også blive kategoriseret inden for samme branche som sin mand. Det kan sandsynligvis omfatte nogle af de kvinder som bliver gift inden for netop fiskeri, bygge- og anlæg samt landbrug, gartneri og skovbrug, som er fag, der er karakteriseret ved at have mange selvstændige. Det samme gælder naturligvis mænd, men meget få mænd er medhjælpende ægtefæller.

**Figur 2.3.b** Vielser, hvor ægtefællerne var i samme branche, kvinder. 1999-2003



## 2.3. Uddannelse

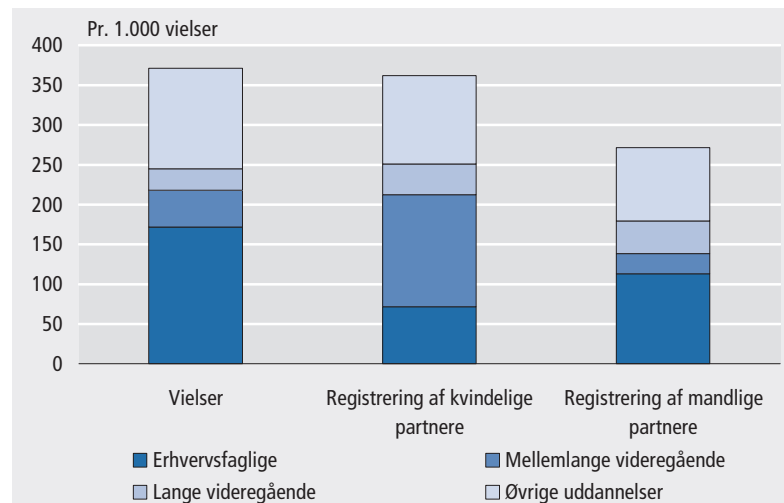
Tabel 2.3 **Vielser fordelt efter parternes højeste fuldførte uddannelse. 1999-2003**

| Kvindernes højeste fuldførte uddannelse | Mændenes højeste fuldførte uddannelse |            |                 |                    |                          |                    |         |       |
|---|---------------------------------------|------------|-----------------|--------------------|--------------------------|--------------------|---------|-------|
|   | Grundskole                            | Gymnasiale | Erhvervsfaglige | Korte videregående | Mellemlange videregående | Lange videregående | Uoplyst | I alt |
|   | pr. 1.000 vielser                     |            |                 |                    |                          |                    |         |       |
| I alt                                   | 196                                   | 71         | 392             | 58                 | 112                      | 84                 | 87      | 1 000 |
| Grundskole                              | 70                                    | 8          | 78              | 6                  | 7                        | 3                  | 23      | 195   |
| Gymnasiale                              | 14                                    | 15         | 36              | 6                  | 12                       | 9                  | 9       | 101   |
| Erhvervsfaglige                         | 64                                    | 16         | 172             | 19                 | 23                       | 11                 | 11      | 316   |
| Korte videregående                      | 5                                     | 3          | 16              | 5                  | 6                        | 4                  | 2       | 41    |
| Mellemlange videregående                | 17                                    | 15         | 59              | 14                 | 46                       | 25                 | 6       | 182   |
| Lange videregående                      | 2                                     | 5          | 8               | 3                  | 11                       | 27                 | 3       | 60    |
| Uoplyst                                 | 24                                    | 8          | 23              | 4                  | 7                        | 5                  | 35      | 106   |

*En tredjedel med samme uddannelsesniveau*

For mere end en tredjedel af de viede par, har manden og kvinden en uddannelse på samme niveau. Når en mand gifter sig med en kvinde med et andet uddannelsesniveau end ham selv, er det oftere med en som har et lavere uddannelsesniveau. Næsten en tredjedel af mændene gifter sig med en kvinde med et kortere uddannelsesforløb, og mindre end en femtedel gifter sig med en kvinde på et højere uddannelsesniveau - når vi ser bort fra de 16 pct. af vielserne som involverer mindst én person med uoplyst uddannelse. Det er et billede, som ligner mønstret for de socioøkonomiske stillinger.

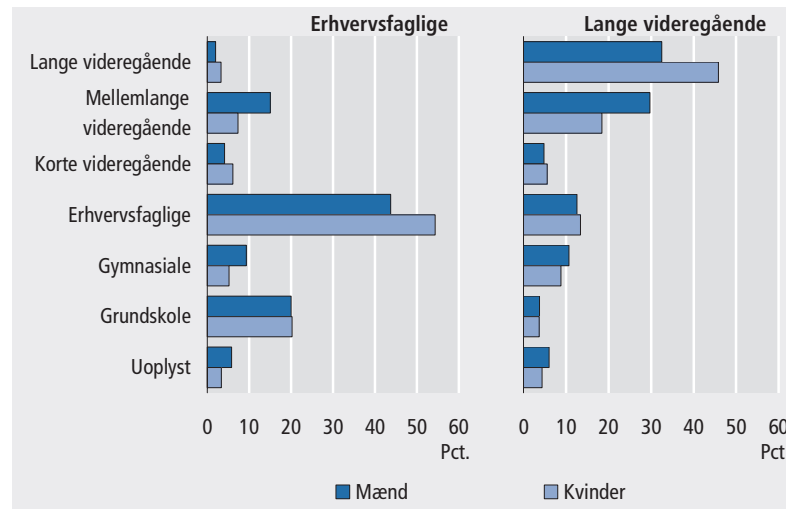
Figur 2.4 **Vielser og registrering af partnerskaber, hvor parterne har samme niveau af højeste fuldførte uddannelse. 1999-2003**



*Flest med erhvervsfaglig uddannelse blandt de viede*

Størstedelen af vielserne involverede en gom eller brud, som havde en erhvervsfaglig uddannelse. I over halvdelen af vielserne havde mindst én af parterne en erhvervsfaglig uddannelse. I 17 pct. af alle vielser havde begge parter en erhvervsfaglig uddannelse. Antallet af vielser blandt de forskellige uddannelsesniveauer afspejler i nogen grad fordelingen af de ikke-gifte 20-59-åriges uddannelsesniveau i befolkningen. Men det er også sådan, at jo højere uddannelsesniveau, jo større er forekomsten af vielser i gruppen.

**Figur 2.5 Viiede med erhvervsfaglig og lang videregående uddannelse fordelt efter køn og ægtefællens højeste fuldførte uddannelse. 1999-2003**



*Ægteparterne har samme uddannelsesniveau*

Der tegner sig et tydeligt billede af, at både personer med erhvervsfaglige uddannelser og personer med lange videregående uddannelser gifter sig med en person på samme uddannelsesmæssige niveau. Det skal tages i betragtning, at studerende som er i gang med en lang videregående uddannelse, vil optræde med en mellemlang videregående uddannelse, så snart de har opnået en bachelorgrad. Da kvinderne ofte er yngre end mændene på vielsestidspunktet, er det sandsynligt, at en del af de kvinder, som har en mellemlang videregående uddannelse, er på vej til at fuldføre en lang videregående uddannelse.

*Erhvervsfaglige gifter sig med erhvervsfaglige*

54 pct. af kvinderne og 44 pct. af mændene med en erhvervsfaglig uddannelse gifter sig med en partner på samme uddannelsesmæssige niveau. Blandt dem, som vælger en partner med et andet uddannelsesniveau, er der ingen klar tendens til, at valget falder på en partner med en kortere eller længere uddannelse.

*Mænd med lang videregående uddannelse gifter sig oftere nedefter end kvinderne gør*

Flere kvinder end mænd med lang videregående uddannelse gifter sig med en partner på samme uddannelsesniveau. 46 pct. af kvinderne og 32 pct. af mændene havde en partner med lang videregående uddannelse. For både kvinder og mænd gælder det, at næsten to tredjedele gifter sig med en partner, der mindst har en mellemlang videregående uddannelse.

## 2.4. Indgåelse af registreret partnerskab

*Kvinder der indgår partnerskaber, har højere socioøkonomisk stilling ...*

Kvinder, der indgår registrerede partnerskaber, er oftere på et højere socioøkonomisk niveau, end både mænd der indgår partnerskaber og viede personer. For 17 pct. af de kvinder, der indgår partnerskab, er begge parter enten topleder og lønmodtager på højeste niveau eller lønmodtager på mellemniveau. Det er kun tilfældet for syv pct. af de mandlige partnere og ni pct. af de viede, jf. figur 2.1.

I næsten to tredjedele af de indgåede partnerskaber blandt kvinder, er mindst én af parterne på et kvalifikationsniveau, der er højere end lønmodtager på grundniveau. Det gælder kun for lidt over halvdelen af vielserne og de indgåede partnerskaber blandt mænd.

*... og længere uddannelse*

I 18 pct. af de partnerskaber, der indgås af kvinder, har begge enten en lang- eller mellemlang uddannelse. Det gælder kun for syv pct. af de mandlige partnerskaber og fem pct. af vielserne, jf. figur 5.4.

Mere end en tredjedel af de kvinder, der indgår registreret partnerskab, er på det samme uddannelsesniveau. Det samme gælder for de viede, mens det kun er 27 pct. af de mænd som indgår registreret partnerskab, som er på det samme uddannelsesniveau.



### 3. Skilsmisser

#### 3.1. Skilsmisser

##### Stigende antal skilsmisser

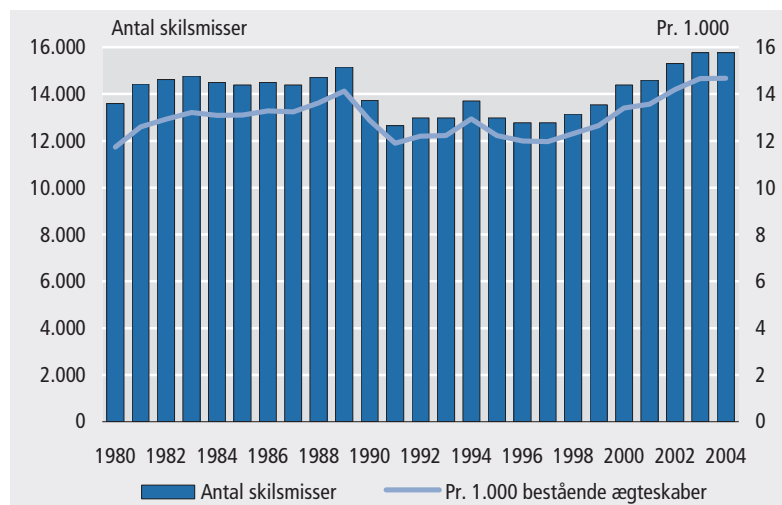
Antallet af skilsmisser har svinget mellem 12.700 og 15.700 i de seneste 25 år. Efter en nedgang i antallet af skilsmisser i begyndelsen af 1990'erne har antallet været stigende siden 1997, og 2004 havde det største antal skilsmisser nogensinde med 15.774 skilte par.



Statistikken om skilsmisser omfatter de skilsmisser, hvor mindst én af parterne har fast bopæl i Danmark på skilsmissetidspunktet.

Skilsmissetidspunktet er tidspunktet for den juridiske opløsning af ægteskabet. Den reelle opløsning af parforholdet kan ligge langt tidligere.

Figur 3.1 Skilsmisser samt skilsmisser pr. 1.000 bestående ægteskaber



##### Antallet af skilsmisser ikke det bedste mål

Antallet af skilsmisser i et kalenderår er ikke altid et godt mål for, i hvor høj grad eksisterende ægteskaber opløses. Et års skilsmisser består af opløste ægteskaber fra mange vielsesårgange og med meget forskellig varighed, og såvel varighed som vielsestidspunkt har betydning for, hvor stor en andel af ægteskaberne, som opløses.

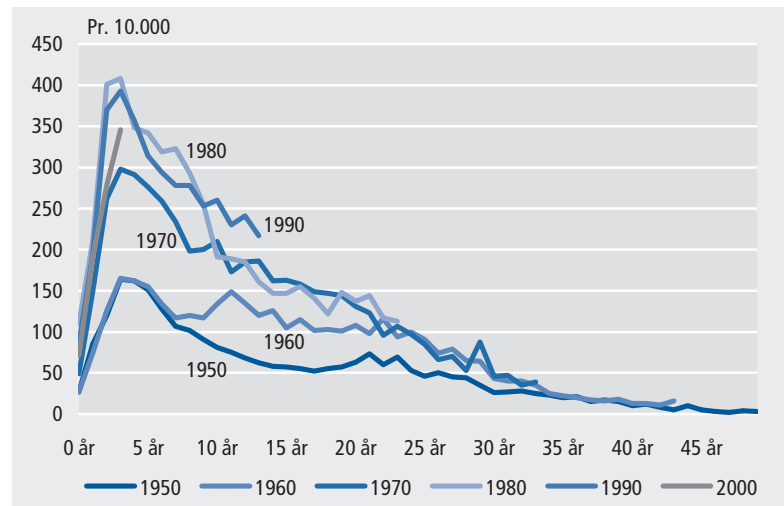
##### Skilsmisser pr. 1.000 bestående ægteskaber

Et lidt bedre mål end antallet af skilsmisser, er antal skilsmisser pr. 1.000 bestående ægteskaber. Også hvis dette mål bruges, er der en nedgang i skilsmisserne i begyndelsen af 1990'erne. Den bliver så fulgt af en stagnation og derefter en stigning i begyndelsen af 2000-tallet. 2004 udviser det højeste tal, vi har set indtil videre, nemlig 14,7 opløste ægteskaber pr. 1.000 bestående.

*Andelen af skilsmisser varierer med vielsesåret*

Det bedste billede af udviklingen i skilsmisser får man i de såkaldte ægteskabsopløsningstavler, hvor man følger 10.000 ægteskaber fra et givet vielsesår og ser på, hvordan de opløses år for år. Sammenligner man ægteskaber indgået 1950, 1960, 1970, 1980, 1990 og 2000, kan man se tydelige forskelle mellem vielsesårgangene.

**Figur 3.2 Opløsningshyppighed ved skilsmisse fordelt efter ægteskabets varighed og vielsesår**



*Ægteskaber fra 1950 og 1960 holder længere ...*

Jo længere tilbage i tiden et ægteskab blev indgået, jo mindre er risikoen for at det bliver opløst ved skilsmisse. I de ægteskaber, som blev indgået i 1950 og 1960, er der ikke noget år, hvor mere end 165 ægteskaber ud af 10.000 bliver opløst, og i de fleste år ligger skilsmissehyppigheden under 100 pr. 10.000.

*... især sammenlignet med dem fra 1980*

Ægteskaber fra 1980 har de højeste skilsmissehyppigheder, der indtil videre er registreret. For nogle år er der mere end 400 opløste ægteskaber pr. 10.000, og indtil nu ligger alle de årlige skilsmissehyppigheder på over 100 pr. 10.000 bestående ægteskaber. Ægteskaber, som er indgået efter 1980, ser ikke ud til at komme op på samme høje andel skilsmisser som 1980-årgangen. Det billede kan dog nå at ændre sig i de kommende år, især for de seneste årgange af vielser.

*Ægteskaber opløses også ved død*

Foruden ved skilsmisse kan ægteskaber opløses ved, at en af parterne dør. Af ægteskaberne fra 1950 var der efter 25 år godt en fjerdedel, som var opløste, og i 64 pct. af tilfældene var de opløst ved skilsmisse. Næsten en tredjedel af ægteskaberne fra 1960 var opløst efter 25 år og her var 75 pct. opløst ved skilsmisse. De tilsvarende tal for ægteskaber fra 1980 var efter 24 år 46 pct. opløste ægteskaber og i 87 pct. af tilfældene opløst ved skilsmisse. Forholdet mellem ægteskaber opløst ved død og ved skilsmisse vil selvfølgelig ændres, hvis man følger ægteskaberne over længere tid. Jo længere et ægteskab varer, jo større er sandsynligheden for, at det opløses ved at en af parterne dør. Men der er en tydelig tendens til, at en stigende andel af de opløste ægteskaber skyldes skilsmisse.

*Gennemsnitlig varighed*

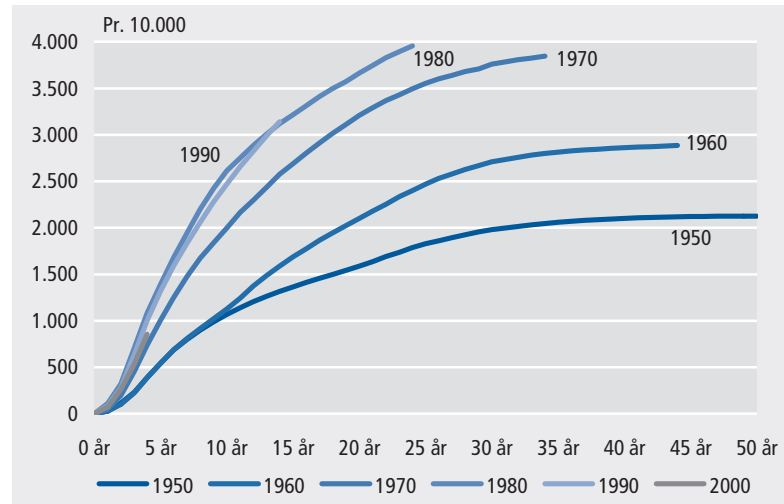
I 2004 var ægteskabets gennemsnitlige varighed ved skilsmisse 11,4 år. Tilbage i 1970'erne var den 10,5, men efter 1980 har den ligget mellem 11 og 12 år.

*Ægteskabet varighed varierer over tiden*

Ægteskabets varighed viser forskelligt mønster fra én vielsesårgang til en anden. Her kan ændringer i lovgivningen, i form af nemmere adgang til skilsmisse og kortere separationstid, spille ind.

Figur 3.3

**Skilte par pr. 10.000 par fordelt efter ægteskabets varighed og vielsesår**



*Stærk stigning i skilsmisserne i de første år i ægteskabet ...*

I de ægteskaber, som blev indgået i 1950 og i 1960, er andelen af skilsmisser efter ni års ægteskab den samme, nemlig ti pct. Allerede efter fem år var ti pct. af ægteskaberne fra 1970 opløst ved skilsmisse, og den andel blev nået efter fire år for ægteskaber fra 1980 og 1990.

*... men den ser ud til at have stagneret*

Det ser dog ud til, at udviklingen i skilsmissehyppighederne i de første år er stagnerende for ægteskaber indgået efter 1980. For ægteskaber indgået i 2000 ligger andelen opløste ægteskaber ligefrem lidt under 1980-niveauet i de første år.

*18 pct. af 1950-årgangen blev skilt før sølvbrylluppet - 40 pct. af 1980-årgangen*

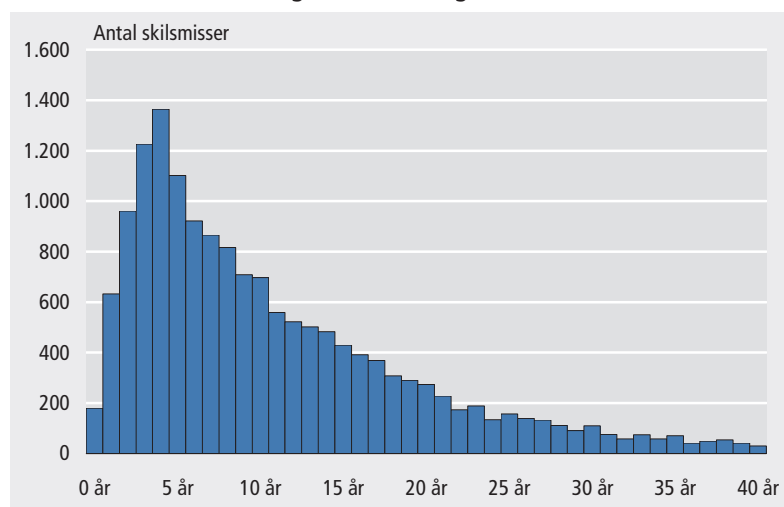
Efter ni års ægteskab stiger andelen skilsmisser betydeligt stærkere blandt ægteskaberne fra 1960 end blandt dem fra 1950. Kun 18 pct. af vielsesårgangen fra 1950 blev skilt inden sølvbryllupsåret. I 1960-årgangen var tallet steget til 25 pct. og 1970 årgangen var det steget yderligere til mere end 35 pct. Den største andel skilsmisser inden sølvbrylluppet ses for de ægteskaber, som blev indgået i 1980. Den vil nå op på 40 pct. i 2005.

*Størst risiko for skilsmisse i ægteskabets femte år*

Ægteskaberne fra 1950, 1960, 1970, 1980 og 1990, har alle den største skilsmissehyppighed i det femte år efter ægteskabets indgåelse. Niveauet for skilsmissehyppighederne er meget forskelligt, men der er et ret stabilt mønster, når man ser på hvilke år, som er mest udsatte for skilsmisser. I det femte, sjette og syvende år i ægteskabet er der størst risiko for skilsmisse for vielsesårgangene 1950, 1960 og 1970. For årgangene 1980 og 1990 er det det femte, det fjerde og det sjette år. No-

get af den forskydning mod kortere varighed, som man ser i de seneste årgange, kan skyldes, at den krævede separationstid er blevet kortere.

Figur 3.4 Skilsmisser fordelt efter ægteskabets varighed. 2004



*Ingen syvårskrise*

Den syvårskrise, som ofte omtales i forbindelse med skilsmisser, er ikke noget, som kan aflæses i statistikken. Skilsmissehyppigheden er stadig i den høje del af skalaen efter syv års ægteskab, men den er lavere end for årene inden.

*Gennemsnitsalder ved skilsmisse er 43,3 år for mænd og 40,4 år for kvinder*

Den gennemsnitlige alder ved skilsmisser er stigende, hvilket naturligvis hænger sammen med, at gennemsnitsalderen for vielser også er stigende. I 2004 var gennemsnitsalderen for mænd, som blev skilt 43,3 år og for kvinder var den 40,4 år. I løbet af de seneste fem år er gennemsnitsalderen steget 1,1 år for både kvinder og mænd.

*Den typiske alder for skilsmisse i 2004*

Den typiske alder, dvs. den alder, hvor der var flest skilsmisser det pågældende år, var i 2004 38 år for både kvinder og mænd. Fem år tidligere var den typiske alder 34 år for både kvinder og mænd. Den typiske alder er meget afhængig af aldersklassernes størrelse det givne år.

*Skilte pr. 1.000 gifte i forskellige aldre*

Et bedre mål for risikoen for skilsmisse i forskellige aldre får man ved at se på antallet af skilte pr. 1.000 gifte i en given alder. Her viser der sig et meget tydeligt mønster, som har været uændret de seneste 25 år.

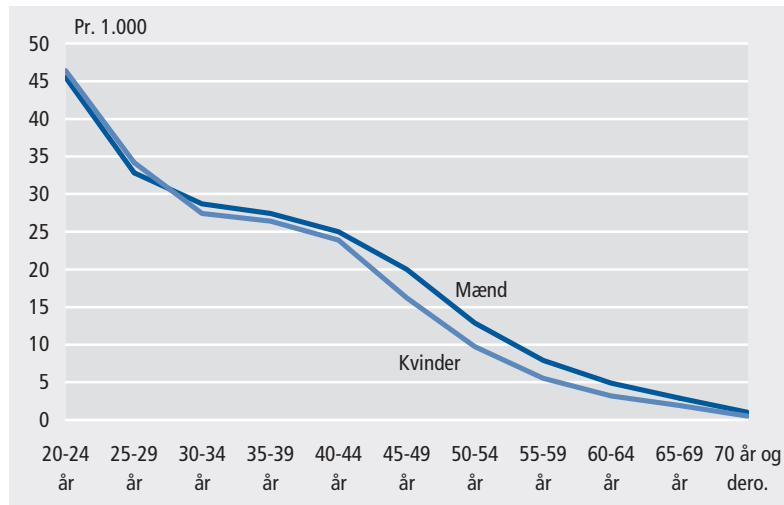
*Risikoen for skilsmisse er størst i alderen 20-24 år ...*

Risikoen for at opleve en skilsmisse er størst i aldersgruppen 20-24 år. Det er i denne aldersgruppe, man finder flest skilsmisser pr. 1.000 gifte, og det gælder for både kvinder og mænd. Andelen af skilte ligger i de fleste år mellem 35 og 45 skilte pr. 1.000 gifte, men enkelte år når den op over 50. Til sammenligning viser ingen af aldersgrupperne over 25 år tal, som ligger over 35 skilte pr. 1.000 gifte. I aldrene under 20 år er der så få personer, som bliver skilt, at andelen kan vise meget tilfældige udsving.

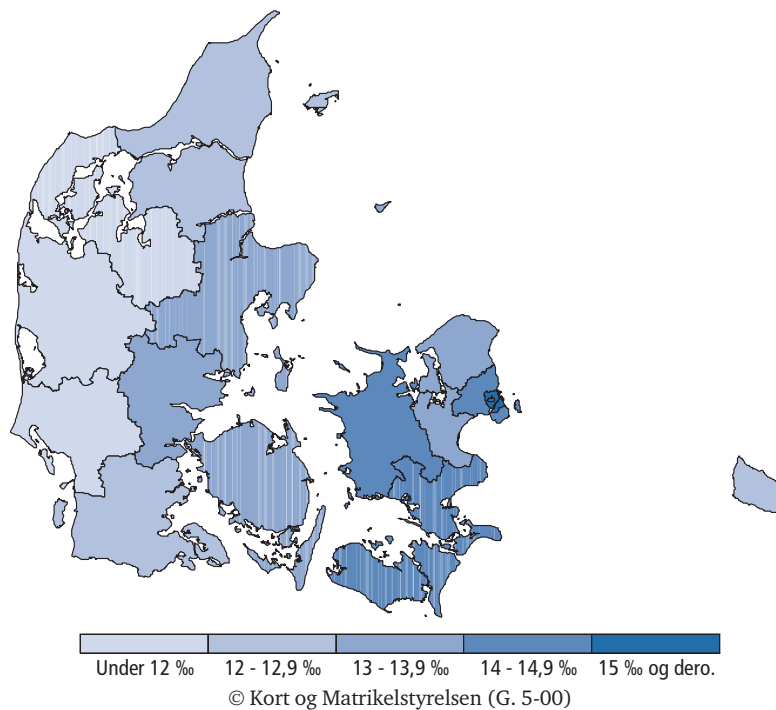
... og den falder med alderen

For hver femårsaldersgruppe falder antallet af skilte pr. 1.000 gifte og faldet er størst mellem 20-24 år og 25-29 år. For både kvinder og mænd gælder det, at når de når 50-årsalderen, er antallet af skilte nået ned under ti skilte pr. 1.000 gifte.

Figur 3.5 Skilte pr. 1.000 gifte fordelt efter køn og alder. 2004



Figur 3.6 Skilte pr. 1.000 gifte, gennemsnit af årene 2000-2004



Mange skilsmisser på Sjælland ...

Et Danmarkskort med skilte pr. 1.000 gifte viser tydelige geografiske forskelle. København og Frederiksberg kommuner skiller sig ud med de

absolut højeste tal for skilsmisser. Begge kommuner har mere end 20 skilte pr. 1.000 gifte som et gennemsnit i årene 2000-2004. Undtaget Bornholm har alle amter øst for Store Bælt en skilsmissehyppighed som er højere end i nogle af de vestligere amter.

*... og få i Vestjylland*

De laveste skilsmissehyppigheder finder man i Ringkøbing og Viborg amter med lidt over ti skilte pr. 1.000 gifte.

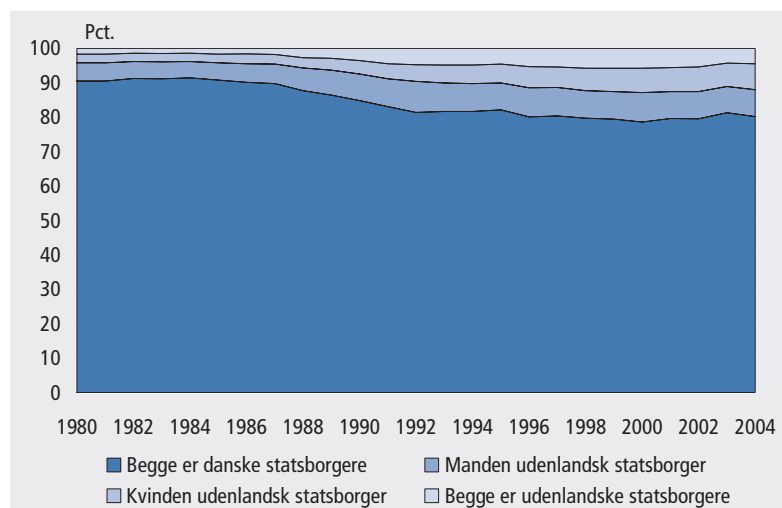
*By og land en forklaring ...*

Det er tydeligt, at skilsmisser er mere almindelige i storbyområder end i landområder, men det kan ikke være hele forklaringen, da Vestsjællands og Storstrøms amter ligger højt, uden at være tætbefolkede.

*... den sociale sammensætning en anden*

Som det fremgår af efterfølgende kapitler har både alderssammensætning og social baggrund i form af beskæftigelse/arbejdsløshed og uddannelse betydning for risikoen for skilsmisse. I Københavns og Frederiksberg kommuner udgør de 25-39-årige en større andel af de gifte end i resten af landet. Aldersfordelingen af de gifte kan derfor til dels forklare den større skilsmisefrekvens i de to hovedstadskommuner, men forklarer ikke forskellen mellem de øvrige amter i landet, så det må især være de sociale faktorer som bidrager til de høje tal for Vestsjællands og Storstrøms amter.

Figur 3.7 Skilsmisser fordelt efter parternes statsborgerskab



*Udenlandske statsborgere er overrepræsenterede i skilsmisser*

Antallet af skilsmisser, hvor mindst én af parterne er udenlandsk statsborger, har været stigende gennem årene. I 1980 var der mindre end ti pct. af skilsmisserne, som involverede en udenlandsk statsborger. I 2004 er andelen steget til næsten 20 pct. Den del af skilsmisserne, som finder sted mellem to udenlandske statsborgere, er også vokset, men andelen er stadig ikke mere end lidt over fire pct. Disse tal viser en overrepræsentation af udenlandske statsborgere blandt dem, som bliver skilt. I 2004 var der 31,8 pr. 1.000 gifte udenlandske statsborgere som blev skilt, mens det tilsvarende tal for danske statsborgere var 13,6. En del af forklaringen skal findes i, at udenlandske statsborgere gennem-

gående er yngre end danske statsborgere, og skilsmissehyppigheden er højere for de unge.

*Flest mænd blandt de skilte udenlandske statsborgere*

I gennem de seneste 25 år har der i alle årene været flere mænd end kvinder blandt de udenlandske statsborgere, som er blevet skilt. I 1980'erne var der, rundt regnet, dobbelt så mange mænd som kvinder. Senere er der sket en udligning, så der i 2004 var 1.931 mænd og 1.897 kvinder.

*Indvandrere i skilsmisser*

I løbet af de seneste fem år har antallet af indvandrere, som er blevet skilt, været relativt konstant på 3.500-4.000 personer.

I 2004 var der i seks pct. af skilsmisserne tale om opløsning af ægteskaber, hvor begge parter var indvandrere. Det er en lidt større andel end for dem, hvoraf begge parter var udenlandske statsborgere. Grunden til forskellen er, at en del af indvandrerne er danske statsborgere.

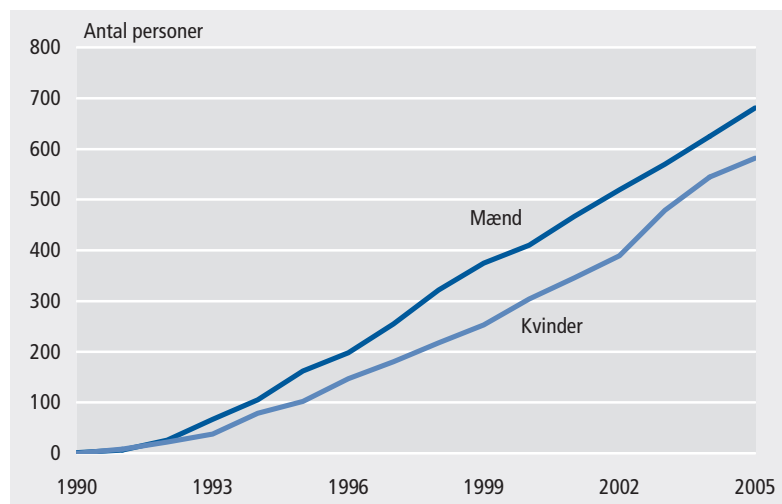
### 3.2. Opløsning af partnerskaber



Et registreret partnerskab er et juridisk gyldigt parforhold indgået mellem to personer af samme køn. Opløsningen af registrerede partnerskaber svarer til skilsmisser.

Ligesom for indgåede registrerede partnerskaber er den bedste kilde til oversigt over udviklingen i antallet af opløste partnerskaber de årlige opgørelser over, hvor mange, som pr. 1. januar hvert år havde opløst partnerskab som civilstand.

Figur 3.8 Kvinder og mænd med opløst partnerskab



*En lille gruppe*

Antal personer, med opløst partnerskab som civilstand, er vokset hvert år, siden det blev indført i 1989, men det omfatter stadig en meget lille del af befolkningen. 1. januar 2005 var der 681 mænd og 582 kvinder

med opløst partnerskab som civilstand. Antallet af mænd har i alle årene været lidt større end antallet af kvinder.

*Partnerskaber  
opløses meget oftere  
end ægteskaber*

I de seks år, som der findes statistik over opløsningerne, ligger antallet af opløste partnerskaber pr. 1.000 bestående på mellem 35 og 47 pr. år for mænd og mellem 40 og 60 for kvinder. Til sammenligning opløses ca. 14 ægteskaber pr. 1.000 bestående pr. år. Til trods for den usikkerhed, der kan ligge i, at der kun findes oplysninger for seks år og det faktum, at partnerskaber kun har kunnet forekomme siden 1990, er det tydeligt, at risikoen for, at et registreret partnerskab opløses, er betydeligt større end risikoen for et ægteskab.

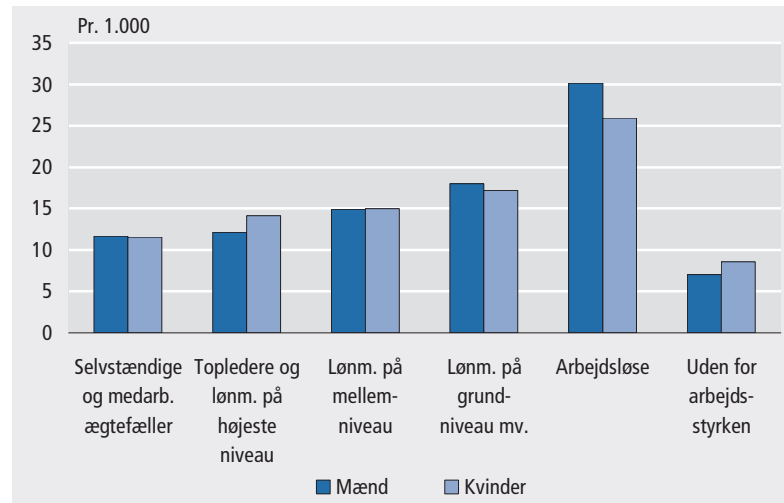


## 4. Skilte personers sociale baggrund

Sandsynligheden for at blive skilt er ikke den samme i befolkningen. Vi ved allerede, at demografiske karakteristika som alder, bopæl, børn i familien og ægteskabets varighed har indflydelse på sandsynligheden for, at et ægtepar bliver skilt. I dette afsnit vil vi se på, hvordan socio-økonomiske, uddannelses- og erhvervsmæssige karakteristika spiller en rolle for de gifte personers risiko for at blive skilt<sup>1</sup>.

### 4.1. Socioøkonomisk stilling

Figur 4.1 Skilte pr. 1.000 gifte fordelt efter socioøkonomisk stilling og køn. 2000-2004



*Arbejdsløse mænd er mest udsat for skilsmisse*

Sandsynligheden for at blive skilt er absolut højest for arbejdsløse mænd, og mindst for mænd uden for arbejdsstyrken, når vi ikke tager højde for alderen. 80 pct. af de gifte personer uden for arbejdsstyrken er over 60 år, og er dermed i en aldersgruppe, hvor der er få skilsmisser. Skilsmissetendensen for personer uden for arbejdsstyrken ser derfor meget anderledes ud, hvis vi kontrollerer for alder.

*Lavere kvalifikationsniveau - flere skilsmisser*

Jo lavere kvalifikationsniveau en person er beskæftiget på, jo højere er skilsmisserisikoen. Det gælder for både kvinder og mænd. Mandlige topledere og lønmodtagere på højeste niveau er dog lidt mindre udsat for skilsmisse, end kvinderne på samme kvalifikationsniveau.

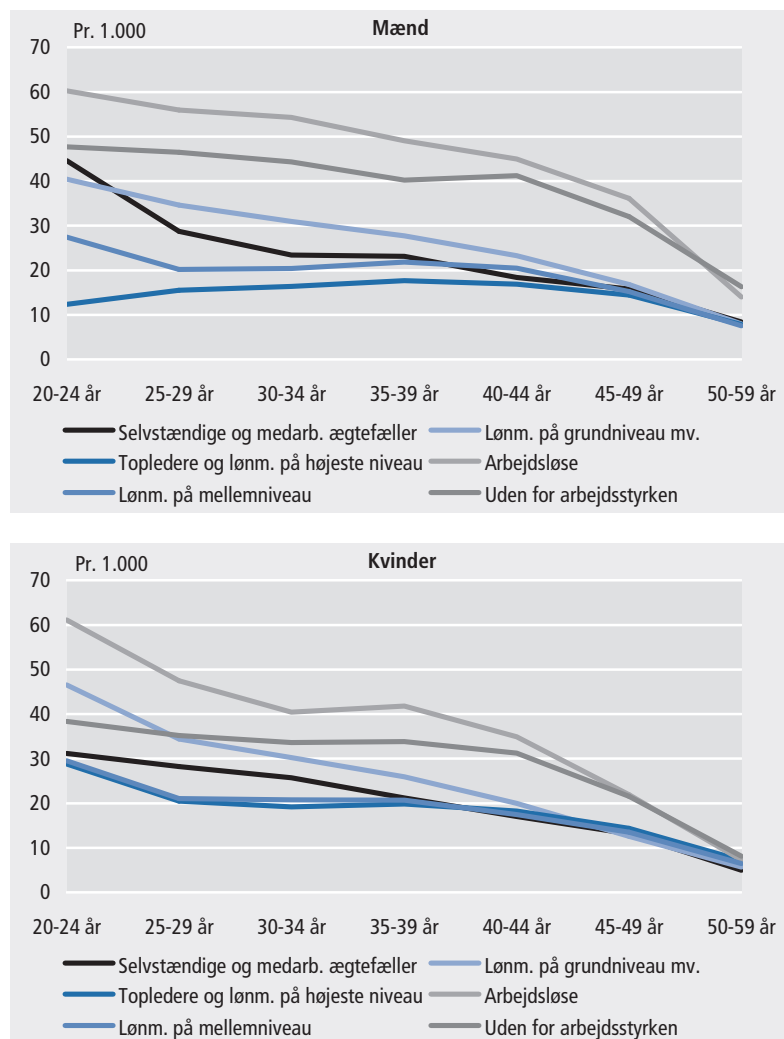
<sup>1</sup> Det er den gifte befolknings socioøkonomiske stilling, branche og højeste fuldførte uddannelse oktober/november før skilsmisseåret, som er anvendt til dette kapitel. Alt talmateriale i dette kapitel omhandler et gennemsnit for perioden 2000-2004, for at give et tilstrækkeligt grundlag for analysen.

## 4.2. Socioøkonomisk stilling og alder

*Arbejdsløshed giver mindre stabilitet i ægteskabet*

Arbejdsløse kvinder og mænd under 50 år er særligt udsatte for at blive skilt. Blandt de arbejdsløse kvinder falder risikoen for skilsmisse mærkbart efter 30-årsalderen. For de arbejdsløse mænd falder skilsmisshypothetigheden langsomt, og det er først fra 50-årsalderen, at arbejdsløsheden ikke længere har en helt så markant betydning for mændenes skilsmisserisiko.

Figur 4.2 **Skilte pr. 1.000 gifte fordelt efter socioøkonomisk stilling og alder. 2000-2004**



*Beskæftigede mænd klarer sig bedst i ægteskaberne*

Mænd i alle aldersgrupper, som ikke er i beskæftigelse, bliver oftere skilt, end mænd i beskæftigelse. For beskæftigede mænd under 40 år, er sandsynligheden for skilsmisse afhængig af kvalifikationsniveauet. Topledere og lønmodtagere på højeste niveau oplever færrest skilsmisser, mens lønmodtagere på grundniveau, oplever flest skilsmisser. Når be-

skæftede mænd runder de 40 år, er der ikke længere forskel på skilsmissehyppigheden på de forskellige kvalifikationsniveauer.

*Kvindens lønmodtagerniveau ikke så afgørende for stabiliteten i ægteskabet*

Socioøkonomisk stilling betyder ikke lige så meget for, om kvinder bliver skilt, som den er for mænd. Yngre kvinder har lidt færre skilsmisser, hvis de er topledere og lønmodtagere på højeste og mellemste niveau. Yngre kvinder uden for arbejdsstyrken bliver ikke skilt oftere end kvindelige lønmodtagere på grundniveau. Det er først i alderen 30-50 år, at kvinder er mere udsat for skilsmisse, hvis de er uden for arbejdsstyrken.

Ligesom for beskæftede mænd, har kvalifikationsniveauet ikke nogen betydning for kvindens risiko, for at blive skilt, når de først er fyldt 40 år.

### 4.3. Branche

*Hotel og restauration giver svære vilkår for ægteskabet ...*

Hotel- og restaurationsbranchen, er den branche, hvor skilsmissehyppigheden er størst. Både yngre kvinder og mænd i hotel- og restaurationsbranchen bliver oftere skilt, end selv personer uden for erhverv. For kvinderne fortsætter den tendens helt til 40-årsalderen, mens det ændrer sig ved de 30 år for mændene. For højere alder er det ligeså almindeligt for kvinder og mænd i hotel- og restaurationsbranchen som for dem uden for erhverv at blive skilt. Hotel- og restaurationsbranchen er præget af skæve arbejdstider og stresset arbejdsmiljø. Disse faktorer er kendt for at øge sygelighed og dødelighed og medfører sandsynligvis også de dårlige vilkår for stabilitet i ægteskaber.

*... ligesom transport*

Transporterhverv er også en branche med høj risiko for skilsmisse. Blandt beskæftede kvinder, som er fyldt 25 år, har de ansatte i transportsektoren den næsthøjeste risiko for at blive skilt. Det gælder også for mænd. Dog bliver andenpladsen delt med mænd beskæftiget i sociale institutioner fra 30-årsalderen.

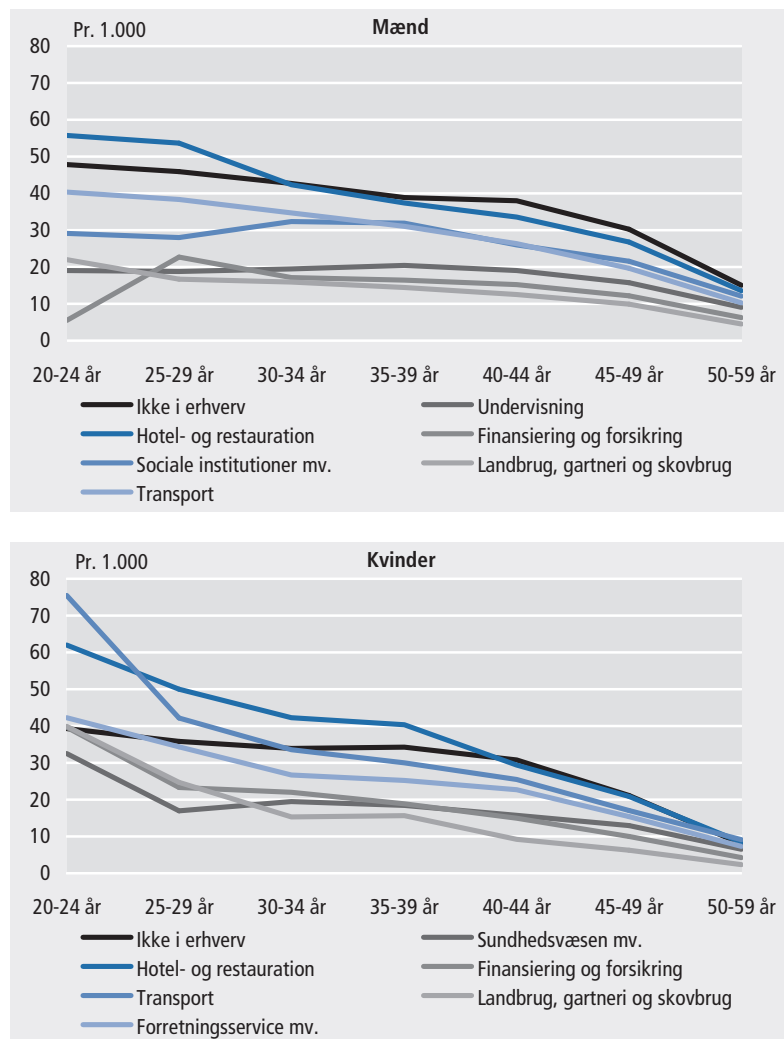
*Færrest skilsmisser blandt mænd i landbrug ...*

Mænd, som er beskæftiget i landbrug, gartneri og skovbrug samt i finansiering og forsikring, er mindst udsat for skilsmisse. Da medbestemmelse i eget arbejde, har en positiv effekt på menneskers stressniveau, kan det være en medvirkende faktor, at tre fjerdedel af de gifte mænd i landbrug er selvstændige. Samtidig kan den geografiske fordeling af landmænd også spille en rolle, da der er færrest skilsmisser, blandt dem som bor i landområderne, langt fra hovedstaden og de større byer. Modsat hotel- og restaurationsbranchen er landbrugserhvervet karakteriseret af lav sygelighed og dødelighed. Det er en branche som åbenbart præges af stabilitet på mange områder.

*... også blandt kvinderne*

Kvinder i landbrug, gartneri og skovbrug, som er fyldt 30 år, har ikke så stor sandsynlighed for at opleve en skilsmisse, som kvinder i andre erhverv. Blandt de yngre kvinder, har de ansatte i sundhedsvæsenet, de mest stabile ægteskaber. I de øvrige erhverv, er der ikke stor forskel i skilsmissehyppigheden.

Figur 4.3 Skilte pr. 1.000 gifte fordelt efter alder og udvalgte brancher<sup>1</sup>, 2000-2004



#### 4.4. Socioøkonomisk stilling og branche

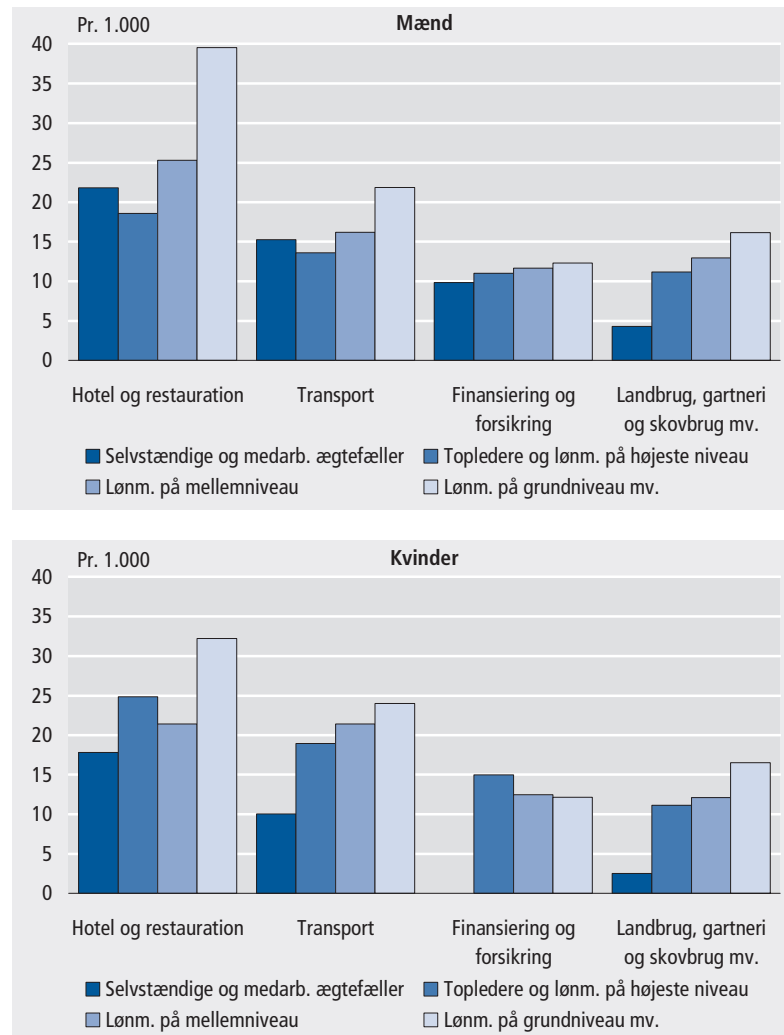
Da der er stor forskel på sammensætningen af socioøkonomiske grupper inden for de brancher som har de højeste og laveste skilsmissehyppigheder, har vi set på hvordan skilsmisser fordeler sig på en kombination af socioøkonomisk stilling og branche. Da skilsmisser for ansatte i sundhedsvæsenet adskiller sig fra den fordeling på alder og socioøkonomisk stilling, som vi har set i de andre brancher, har vi også valgt at fokusere særligt på denne branche.

<sup>1</sup> De udvalgte brancher i figur 4.3, er de tre brancher med de højeste og laveste andele skilsmisser. Brancher med færre end 10.000 ansatte i perioden 2000-2004 (gennemsnit) er ikke medtaget.

*Selvstændige i  
landbrug bliver  
særdeles  
sjældent skilt*

Næsten ingen selvstændige i landbrug, gartneri og skovbrug bliver skilt. Kun 3-4 ud af 1.000 kvinder og mænd i denne kategori bliver skilt i løbet af et år. Da 76 pct. af de gifte mænd og 63 pct. af de gifte kvinder i landbrug, gartneri og skovbrug er selvstændige og medarbejdende ægtefæller, er de selvstændige i høj grad, med til at præge billedet med den lave skilsmissehyppighed i branchen. De øvrige beskæftigede i branchen er hovedsageligt lønmodtagere på grundniveau, og disse har en skilsmissehyppighed der er 4-5 gange højere end selvstændige og medarbejdende ægtefæller, men stadig betydelig lavere end tilsvarende gruppe for hotel og restauration samt transport.

Figur 4.4 Skilte pr. 1.000 gifte fordelt efter socioøkonomisk stilling og udvalgte brancher. 2000-2004



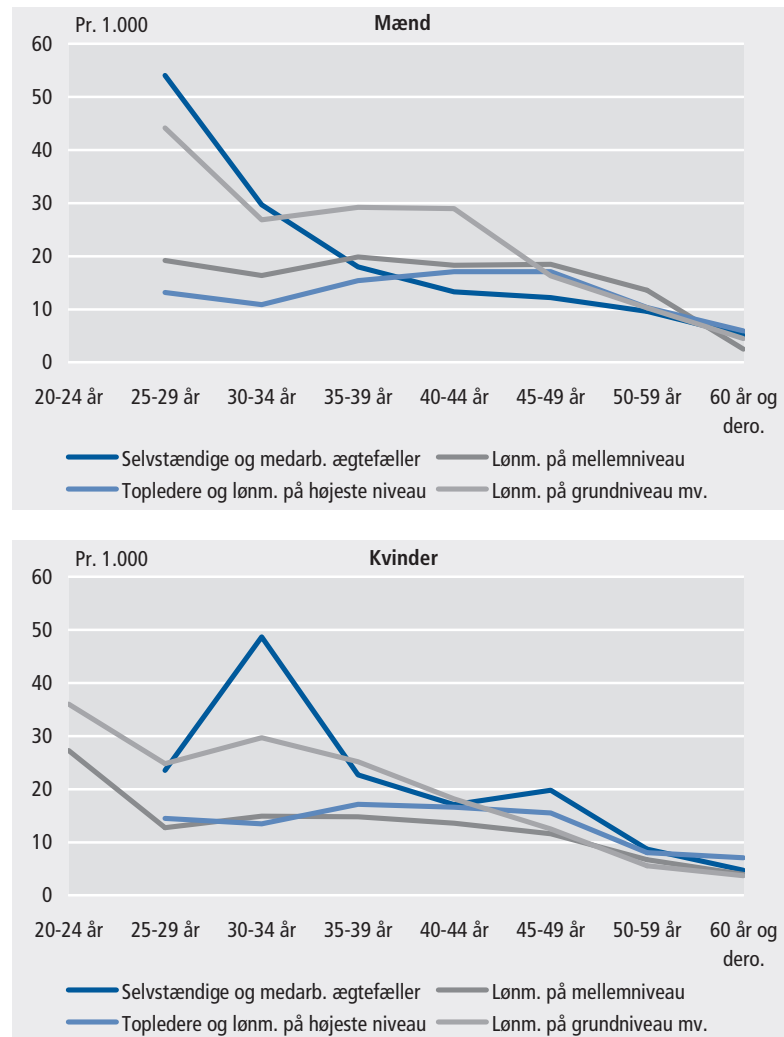
*Socioøkonomisk stilling gør en forskel for stabiliteten i nogle brancher ...*

Den socioøkonomiske stilling for ansatte i hotel- og restaurationsbranchen samt i transport har også en markant indflydelse på ægteskabernes stabilitet. Lønmodtagere på grundniveau har omkring dobbelt så stor sandsynlighed for at blive skilt, som de selvstændige og medarbejdende ægtefæller ansat i hotel og restauration samt transport. Forskellen er tilsvarende stor for mænd i hotel og restauration. De selvstændige har dog en betydelig højere skilsmisefrekvens end selvstændige i landbrug og finansiering.

*... og ikke i andre*

For de ansatte i finansiering og forsikring, er der ikke afgørende forskelle i skilsmisshyppigheden på de forskellige kvalifikationsniveauer.

**Figur 4.5 Skilte i sundhedsvæsen pr. 1.000 gifte fordelt efter socioøkonomisk stilling og alder. 2000-2004**



*Flere skilsmisser blandt selvstændige kvinder i sundhedssektoren ...*

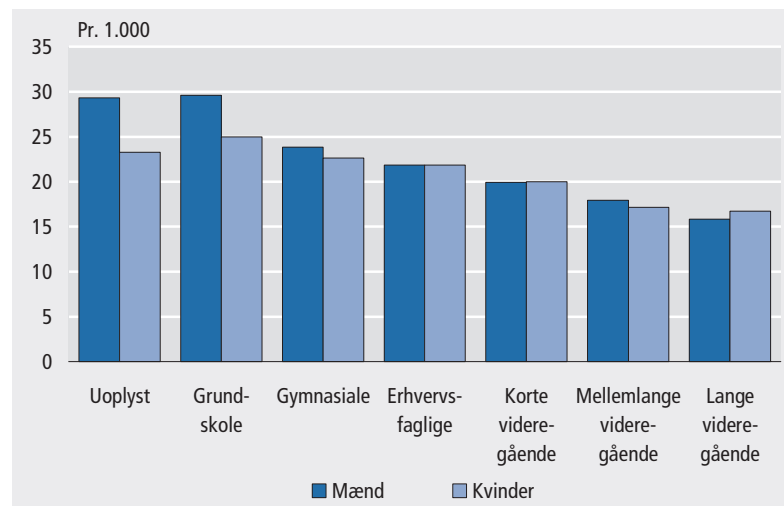
Selvstændige kvinder i sundhedssektoren har en højere skilsmisefrekvens end de øvrige kvinder i branchen. Kun i alderen 35-39 år, har de kvindelige lønmodtagere på grundniveau, en lidt større sandsynlighed for skilsmisse, end de selvstændige kvinder har. Det mønster adskiller sig væsentligt fra de andre brancher, vi har set på, hvor det er kendetegnende, at de selvstændige generelt har en lavere skilsmisefrekvens end de øvrige socioøkonomiske grupper.

*... mens de selvstændige mænd er mindre udsat*

Der er færre selvstændige kvinder i sundhedsvæsenet end mænd, og især i aldersgrupperne under 35 år er der ikke så stor repræsentation af selvstændige og medarbejdende gifte kvinder og mænd. Alligevel viser tallene os, at der er stor forskel for selvstændige kvinder og mænds sandsynlighed for at blive skilt, når de er beskæftiget inden for sundhed. De selvstændige mænd i sundhedssektoren har ligesom i andre brancher, en mindre risiko for at blive skilt, end de ansatte i branchen på lavere socioøkonomiske niveau.

#### 4.5. Uddannelse

Figur 4.6 Skilte 30-49-årige pr. 1.000 gifte fordelt efter højeste fuldførte uddannelse. 2000-2004



*Uddannelse gavner ægteskabets stabilitet*

Jo højere uddannelsesniveau, jo mindre sandsynlighed for skilsmisse. Mænd uden uddannelse eller kun med grundskoleuddannelse er betydeligt mere udsat for at blive skilt, end kvinder med samme uddannelsesmæssige baggrund. Kvinder og mænd som har taget en uddannelse efter grundskolen, har stort set lige stor risiko for at blive skilt, hvis de har det samme uddannelsesniveau.

De forskelle, som ses her, svarer til de forskelle, man kan se mellem forskellige socioøkonomiske grupper, hvilket er naturligt, da der er en tæt sammenhæng mellem uddannelse og socioøkonomisk stilling.





## 5. Skilsmisser i børnefamilier

I dette kapitel vil vi fokusere på skilsmisser i børnefamilier i 2004. I forbindelse med skilsmissestatistikken findes der ikke oplysninger om hvor mange børn, som bliver berørt af skilsmissen. Grunden er, at der ikke i de administrative indberetninger, som er grundlag for statistikken, findes oplysninger om børn. Det faktum, at skilsmissetidspunktet tit afviger med flere år fra familiens opløsningstidspunkt, gør det også vanskeligt at få de rigtige oplysninger om berørte børn.

Opgørelserne i dette kapitel omhandler kun skilsmisser blandt de ægtepar, som har haft fælles adresse inden for de seneste fem år før skilsmissen. Når vi i ser på, om ægteparrene havde børn eller ej, er det på baggrund af, om de havde hjemmeboende børn under 18 år på opløsningstidspunktet.



### Ægtepar med og uden børn

- Opløste ægtepar med og uden børn i dette kapitel omhandler kun de 13.661 ægtepar, der havde fælles adresse inden for de seneste fem år før skilsmissen.
- 83 pct. af de 15.774 opløste ægtepar i 2004 havde fælles adresse inden for de seneste fem år før skilsmissen.



### Opløsningstidspunkt og skilsmissetidspunkt

- Seneste årsskifte med fælles adresse kalder vi for opløsningstidspunktet.
- Oplysninger om antal børn samt yngste og ældste barns alder i familien vedrører opløsningstidspunktet.
- Oplysninger om ægteskabets varighed og mandens og kvindens alder vedrører skilsmissetidspunktet.

Tabel 5.1 Skilsmisser fordelt efter opløsningstidspunkt. 2004

| Opløsningstidspunkt             | Skilsmisser   |                |                | Børn i skilsmisser |
|---------------------------------|---------------|----------------|----------------|--------------------|
|                                 | I alt         | heraf med børn | heraf med børn |                    |
|                                 | antal         | antal          | pct.           | antal              |
| <b>I alt med fælles adresse</b> | <b>13 661</b> | <b>9 335</b>   | <b>68</b>      | <b>17 486</b>      |
| 1. januar 2004                  | 3 895         | 2 463          | 63             | 4 519              |
| 1. januar 2003                  | 5 902         | 4 092          | 69             | 7 663              |
| 1. januar 2002                  | 2 301         | 1 668          | 72             | 3 180              |
| 1. januar 2001                  | 1 041         | 736            | 71             | 1 429              |
| 1. januar 2000                  | 522           | 376            | 72             | 695                |

*I to tredjedele af skilsmisserne var der børn*

I mere end to tredjedele af skilsmisserne i 2004, var der børn i de opløste familier. I alt var 17.486 børn involveret i skilsmisser i 2004. Det svarer til 2,2 pct. af alle børn, som boede sammen med ægtepar 1. januar 2004. De fleste af børnene oplevede dog bruddet på et tidligere tidspunkt end selve skilsmissetidspunktet. Kun knap en fjerdedel af børnene boede endnu sammen med ægteparret i skilsmisseåret. For

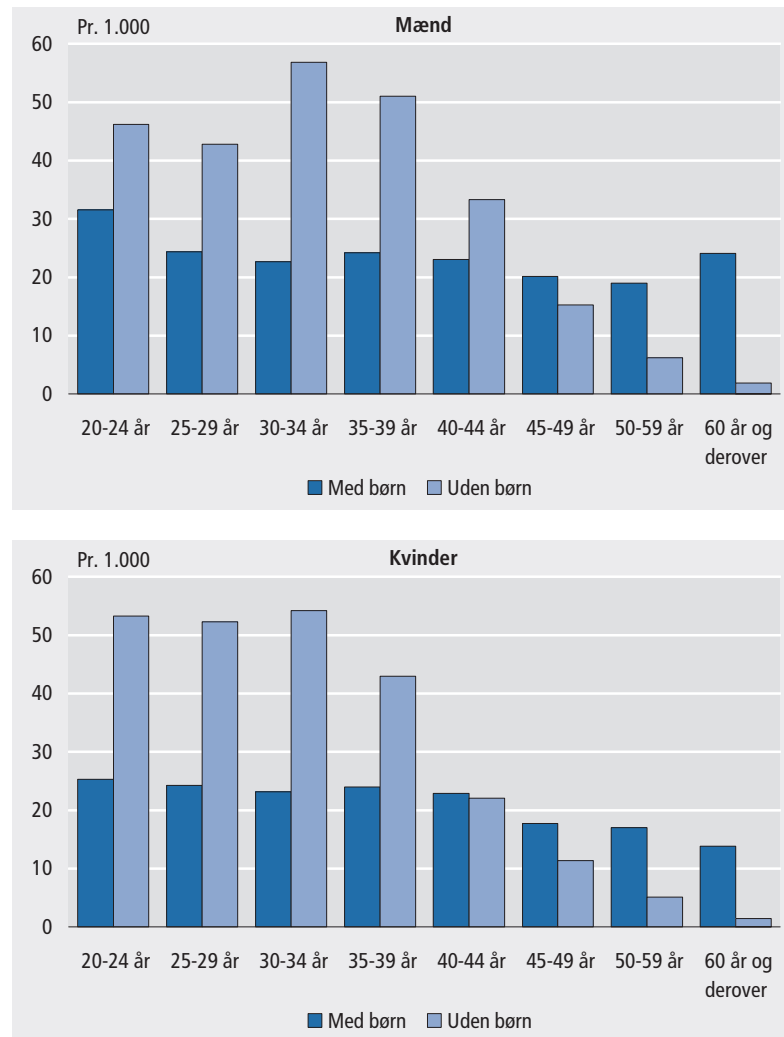
mere end 12 pct. af børnene var der gået mere end tre år fra opløsnings-  
tidspunktet til skilsmissetidspunktet.

## 5.1. Skilsmisser i forhold til bestående ægteskaber

*Ægtepar uden børn  
bliver oftere skilt ...*

Andelen af kvinder under 40 år, som bliver skilt er dobbelt så høj blandt kvinder uden børn, som blandt dem med børn i familien. For mænd under 45 år, er der også en markant større andel der bliver skilt, hvis der ikke er børn i familien. Størst er risikoen for skilsmisse i aldersgruppen 30-34 år. Det gælder både kvinder og mænd uden børn.

Figur 5.1 Skilsmisser pr. 1.000 gifte, fordelt efter parternes alder på skilsmissetidspunktet. 2004



*... og størst er  
risikoen i de yngre år*

6 pct. af de gifte mænd på 30-34 år uden børn blev skilt i 2004, mens det kun gjaldt for tre pct. af de 40-44-årige. Efter 40-årsalderen falder

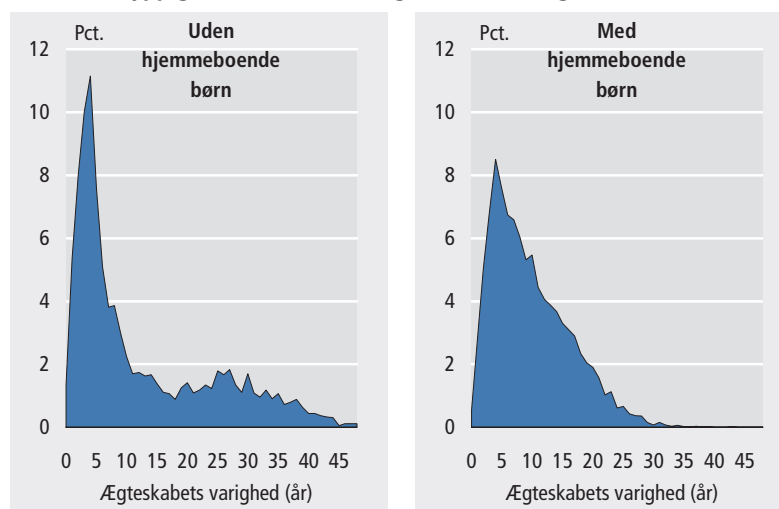
skilsmisserisikoen kraftigt for kvinder og mænd uden børn og ligger for flere aldersklasser under niveauet for dem med børn. Tallene i de ældre aldersgrupper er dog vanskelige at tolke, da familier uden børn, består dels af ægtepar, som aldrig har haft børn, og dels af par, hvis børn er flyttet hjemmefra.

*Også for mænd med børn er risikoen størst for unge*

Mænd med børn, har størst risiko for skilsmisse i 20-24-årsalderen. Godt tre pct. af dem blev skilt i 2004. I de øvrige aldersgrupper er det omkring to pct. der bliver skilt, og risikoen er næsten den samme i alle aldersklasser. For kvinder med børn er skilsmisserisikoen lige stor i alle aldersgrupper under 45 år.

## 5.2. Skilsmisser i børnefamilier

Figur 5.2 Skilsmissehyppighed fordelt efter ægteskabets varighed. 2004



*Skilsmisser i familier uden børn sker tidligere end i børnefamilier*

Flere skilsmisser i familier uden børn sker inden for de første fem år af ægteskabet end i familier med børn. I familier uden børn er hele 36 pct. af skilsmisserne sket inden fem år, mens det kun gælder for 25 pct. af skilsmisserne i børnefamilier. Men for begge familietyper gælder, at der er flest skilsmisser i ægteskabets femte år.

*De fleste skilsmisser inden for de første ti års ægteskab i begge familietyper*

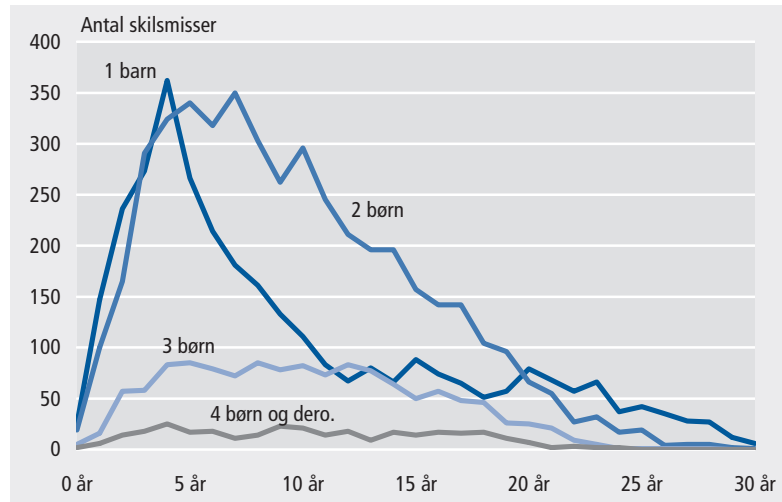
Omkring 60 pct. af skilsmisserne er sket inden for de første ti års ægteskab, både i familier med og uden børn. I familier med børn falder hyppigheden af skilsmisser efter ægteskabets varighed jævnt til og med det 28. år. Herefter er der stort set ikke flere skilsmisser i familier med hjemmeboende børn, hvilket til dels skyldes, at der er meget få ægteskaber med så lang varighed som stadig har hjemmeboende børn.

*Skilsmisser i familier med ét barn sker tidligere end i andre børnefamilier*

Skilsmisser i familier med ét barn sker på et tidligere tidspunkt end i større familier. En tredjedel af skilsmisserne i ét-barnsfamilierne sker i de første fem år, og mere end hver tiende skilsmisse sker i ægteskabets femte år. For familier med to børn sker en stor del af skilsmisserne in-

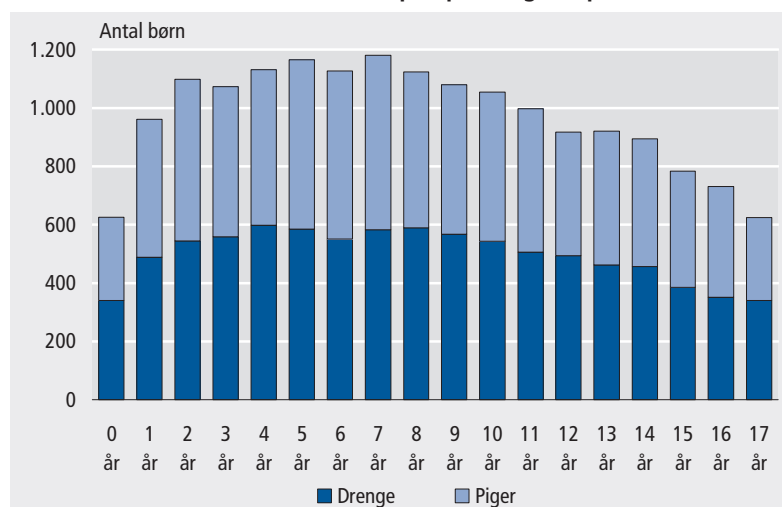
den for de første ti år. Skilte par med mere end to børn fordeler sig mere jævnt med hensyn til ægteskabets varighed. Børn i familierne kan både være fælles børn og børn som kun den ene part er forælder til - såkaldte særbørn. Når skilsmisserne i flerbørnsfamilier ikke sker så tidligt som i ét-barnsfamilierne, kan det altså ikke altid forklares med, at familier med flere børn, nødvendigvis må have været sammen i længere tid.

**Figur 5.3 Skilsmisser i børnefamilier fordelt efter antal børn i familien på opløsningstidspunktet og ægteskabets varighed. 2004**



### 5.3. Børn i skilsmisser

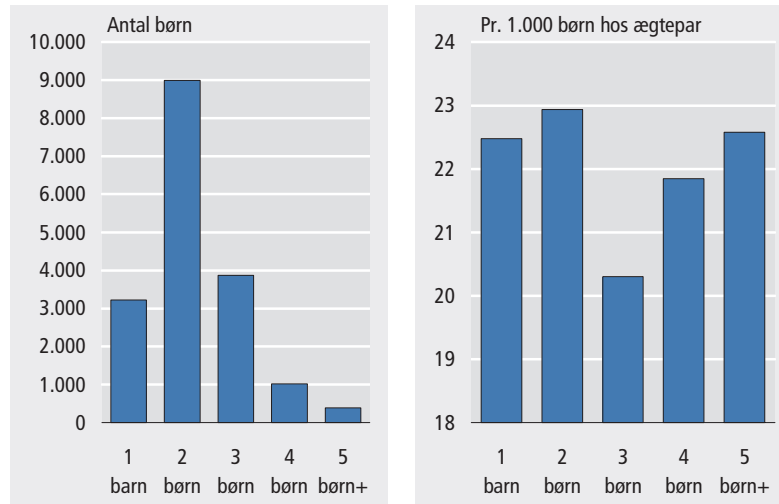
**Figur 5.4 Børn i skilsmisser fordelt efter alder på opløsningstidspunktet. 2004**



*8-årige børn  
mest udsat for at  
familien opløses*

I de familier, som blev skilt i 2004, var det 8-årige børn som oftest oplevede, at familien blev opløst. Det var dog næsten lige mange børn i alderne 2-9 år. Herefter falder antallet af børn i skilsmisser jævnt til det attende år. 625 af de børn hvis forældre blev skilt, var endnu ikke fyldt ét år på opløsningstidspunktet.

**Figur 5.5 Børn i skilsmisser fordelt efter antal børn i familien på opløsningstidspunktet og pr. 1.000 børn hos ægtepar. 2004**



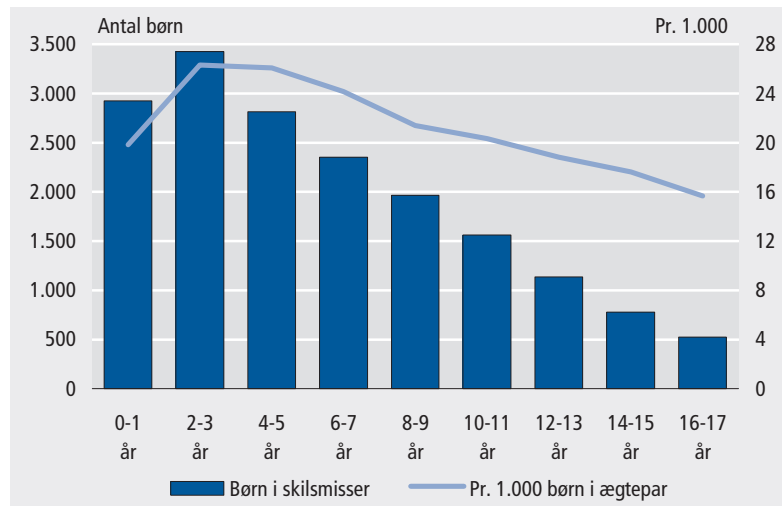
*Halvdelen af børn der  
oplever skilsmisser, er  
fra to-børnsfamilier*

Halvdelen af alle børn, der oplever skilsmisser, lever i to-børnsfamilier, hvilket hænger sammen med, at det er den mest almindelige familjestørrelse. Sandsynligheden for at opleve en skilsmisse, hvis man er barn i en to-børnsfamilie, er dog ikke meget højere end i andre familjestørrelser. Når vi sætter antallet af børn i skilsmisser i forhold til børn i bestående ægteskaber, viser det, at knap 23 ud af 1.000 børn i familier med to børn oplever en skilsmisse i løbet af et år. Det gælder for ca. 22 ud af 1.000 børn i familier med et, fire og flere børn. Sandsynligheden for at opleve en skilsmisse er mindst for børn i familier med tre børn.

*Børn er mest udsat  
for skilsmisser, når  
det yngste barn i  
familien er 2-5 år*

Børn i familier, hvis yngste barn er mellem 2-5 år, har størst sandsynlighed for at blive udsat for en skilsmisse. I disse familier er det 26 ud af 1.000 børn, som oplever en skilsmisse i løbet af året. Når det yngste barn er fyldt fem år, falder risikoen år for år for, at børnene i familien vil opleve en skilsmisse. For børn i familier, hvis yngste barn er mellem 16 og 17 år, er det kun fire ud af 1.000 børn, som oplever en skilsmisse.

Figur 5.6 Børn i skilsmisser og pr. 1.000 børn hos ægtepar fordelt efter yngste barns alder på opløsningstidspunktet, 2004



## 6. Brud i børnefamilier

Vi har nu set på, hvor mange børn, der oplever en skilsmisse. Men en tredjedel af alle hjemmeboende børn bor ikke sammen med to voksne, som er gift. De voksne, de bor med, lever enten i papirløse forhold eller som enlige forældre. I dette kapitel vil vi derfor se på, hvor mange børn, der oplever et brud eller et skift i deres familieliv i løbet af et år, efter hvilken type familie de lever i<sup>1</sup>.



### Brud eller skift i familien

- Børn, der har oplevet brud i familien, er børn i parfamilier 1. januar 2004, som kun boede sammen med én af de voksne et år senere.
- Børn, der har oplevet skift i familien, er børn hos en enlig forælder 1. januar 2004, som boede med en eller to nye voksne et år senere.
- Hvis en af de voksne i parfamilien udvander eller dør i løbet af året, vil det også fremstå som et brud.
- Børn, der er døde, flyttet hjemmefra eller udvandret i løbet af året, optræder ikke som børn, der har oplevet brud i familien.

*De fleste børn bor sammen med begge forældre*

I alt bor tre fjerdedele af alle børn sammen med begge deres forældre. De øvrige hjemmeboende børn bor kun sammen med én af deres forældre, som enten er enlig eller har en ny partner. 15 pct. af børnene bor sammen med deres enlige mor, mens mindre end to pct. bor sammen med deres enlige far.

Tabel 6.1

### 0-16-årige børn fordelt efter familietype og hvilke forældre, de boede hos 1. januar 2004

|                                      | Ægtepar        | Registreret partnerskab | Samlevende par | Samboende par  | Enlige           | I alt      |
|--------------------------------------|----------------|-------------------------|----------------|----------------|------------------|------------|
|                                      | antal          |                         |                |                |                  |            |
| <b>I alt</b>                         | <b>751 559</b> | <b>506 152 209</b>      | <b>32 344</b>  | <b>189 683</b> | <b>1 126 301</b> |            |
| Bor hos:                             |                |                         |                |                |                  |            |
| - begge forældre                     | 709 307        | 253 138 931             | .              | .              | .                | 848 491    |
| - enlig mor eller mor med ny partner | 37 197         | 244 12 208              | 28 757         | 168 934        |                  | 247 340    |
| - enlig far eller far med ny partner | 5 055          | 9 1 070                 | 3 587          | 20 749         |                  | 30 470     |
|                                      | pct.           |                         |                |                |                  |            |
| <b>I alt</b>                         | <b>100</b>     | <b>100</b>              | <b>100</b>     | <b>100</b>     | <b>100</b>       | <b>100</b> |
| Bor hos:                             |                |                         |                |                |                  |            |
| - begge forældre                     | 94             | 50                      | 91             | .              | .                | 75         |
| - enlig mor eller mor med ny partner | 5              | 48                      | 8              | 89             | 89               | 22         |
| - enlig far eller far med ny partner | 1              | 2                       | 1              | 11             | 11               | 3          |

Anm.: Adoption af partnerens børn i registreret partnerskab har været muligt siden 1. juli 1999. Forældre er juridiske forældre - biologiske eller adoptivforældre, men ikke plejeforældre.

<sup>1</sup> For definition af de forskellige familietyper se kapitel 1.

I det følgende vil vi først se nærmere på de børn, der oplever brud i de forskellige typer af parfamilier, og derefter på børn hos enlige fædre og mødre, som oplever et skift i familien. Det er et skift i familien, når en enlig forælder får en ny partner, som barnet skal bo sammen med, eller når barnet af en eller anden grund, flytter hjem til den anden forælder. Vi ved ikke, hvad der gemmer sig af historier bag disse familieskift, eller om det opleves positivt eller negativt, men tallene vil være med til at give et billede af, hvor ofte det sker for børn i de forskellige familiesituationer.

**Tabel 6.2 0-16-årige børn, der har oplevet brud eller skift i familien, fordelt efter familietype og efter hvilke forældre de boede hos 1. januar 2004**

|                                      | Ægte-<br>par                               | Regi-<br>streret<br>partner-<br>skaber | Sam-<br>le-<br>vende<br>par | Sam-<br>bo-<br>ende<br>par | Enlige        | I alt         |
|--------------------------------------|--|--|-----------------------------|----------------------------|---------------|---------------|
| <b>I alt</b>                         | <b>24 150</b>                              | <b>35</b>                              | <b>10 540</b>               | <b>7 029</b>               | <b>27 613</b> | <b>69 367</b> |
| Bor hos:                             |  |  |                             |                            |               |               |
| - begge forældre                     | 20 457                                     | 12                                     | 9 023                       | -                          | -             | 29 492        |
| - enlig mor eller mor med ny partner | 3 157                                      | 23                                     | 1 363                       | 6 146                      | 23 656        | 34 345        |
| - enlig far eller far med ny partner | 536  | -                                      | 154                         | 883                        | 3 957         | 5 530         |
|                                      | ————— i pct. af alle 0-16-årige børn ————— |  |                             |                            |               |               |
| <b>I alt</b>                         | <b>3</b>                                   | <b>7</b>                               | <b>7</b>                    | <b>22</b>                  | <b>15</b>     | <b>6</b>      |
| Bor hos                              |  |  |                             |                            |               |               |
| - begge forældre                     | 3  | 5                                      | 6                           | .                          | .             | 3             |
| - enlig mor eller mor med ny partner | 8  | 9                                      | 11                          | 21                         | 14            | 14            |
| - enlig far eller far med ny partner | 11   | .                                      | 14                          | 25                         | 19            | 18            |

*69.000 børn oplevede et familiebrud i 2004*

I 2004 oplevede 69.000 børn, at der skete et brud eller et skift i den familie de boede i. Det svarer til 6,2 pct. af alle hjemmeboende børn. I 60 pct. af tilfældene drejede det sig om børn, som boede hos parfamilier, mens 40 pct. af børnene, som oplevede familieskift, boede hos enlige forældre, der eventuelt havde en ny partner.

Det er ikke muligt ud fra disse opgørelser at beregne, hvor mange børn der oplever brud i løbet af deres barndom, da der er børn, som aldrig oplever brud, og børn, der gentagne gange oplever brud. Fra andre opgørelser ved vi, at 79 pct. af en årgang har boet sammen med de samme to voksne i hele deres barndom<sup>1</sup>.

<sup>1</sup> *Børns Levevilkår*, Danmarks Statistik 2002.



## 6.1. Børn i parfamilier

### *Fælles børn holder familien samlet*

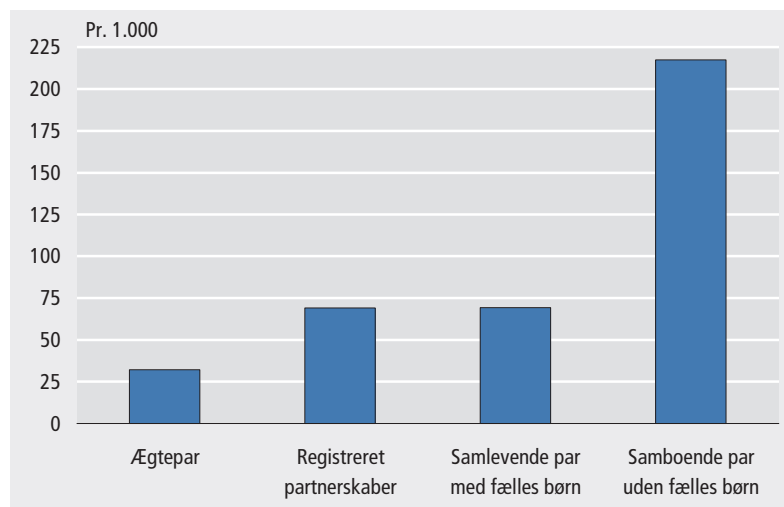
Fælles børn er med til at holde sammen på familien. Størstedelen af de børn som oplever brud, bor ikke sammen med begge deres forældre. Og sandsynligheden for at opleve brud er højest, for børn, som bor i familier, hvor parret ikke har fælles børn - nemlig i samboende par.

### *Størst risiko for brud hos samboende par*

Børn hos samboende par har syv gange så stor risiko for familiebrud som børn i ægteskab. Mere end 20 pct. af de børn, som boede hos samboende par, oplevede et brud i familien i 2004, mens kun tre pct. af børn, som boede hos ægtepar, oplevede brud i familien.

Børn hos registrerede partnerskaber har lige så stor risiko for familiebrud som børn hos samlevende par.

Figur 6.1 **0-16-årige børn pr. 1.000 børn i parfamilier, som har oplevet familiebrud. 2004**



### *Flere brud blandt børn som ikke bor sammen med begge forældre*

For børn som bor hos ægtepar, er der forskel på risikoen. Børn, som ikke bor sammen med begge deres forældre, har en større risiko for at opleve et brud i familien end dem, som bor sammen med begge forældre. For børn hos ægtepar, hvor begge er forældre til barnet, var det kun to pct. som oplevede et brud i 2004. Hvis kun én af parterne var barnets forælder, var det otte pct. som oplevede et brud i løbet af året.

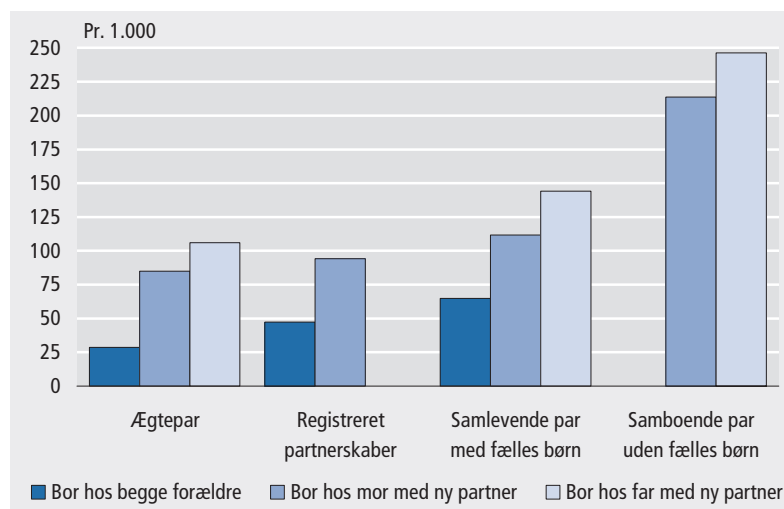
For børn hos samlevende par ses samme mønster, som hos ægtepar. 11 pct. af børn som bor hos én forælder oplever et brud, mens det kun gælder for syv pct. af dem hos begge forældre.

### *Flest brud hos børn der bor hos faderen*

For børn, som kun bor med én forælder i parfamilier, er der en større risiko for brud, hvis de bor hos faderen end, hvis de bor hos moderen. I den forbindelse er det værd at bemærke, at en større del af de børn, som bor hos faderen flytter hjemmefra i løbet af året, sammenlignet med de

børn, som bor hos moderen eller hos begge forældre. Dette mønster er gældende i alle familietyper.

Figur 6.2 0-16-årige børn pr. 1.000 børn i parfamilier, som har oplevet familiebrud, fordelt efter hvilke forældre, de boede hos. 2004



### Barnets nye familie

*Størstedelen bor hos deres enlige mor efter familiebrud*

Langt de fleste af de børn, som oplevede et brud i en parfamilie, boede efter bruddet sammen med deres enlige mor. For børn, der boede hos samlevende par, var det 85 pct., som boede hos deres enlige mor efter bruddet, og for børn hos ægtepar og samboende par var det lidt mere end 75 pct.

Kun 15 pct. af de børn, som boede hos ægtepar før bruddet, boede hos deres enlige far efter bruddet. For børn i de øvrige samlivsformer var andelen, som boede hos deres enlige far efter bruddet, endnu lavere, nemlig ti pct.

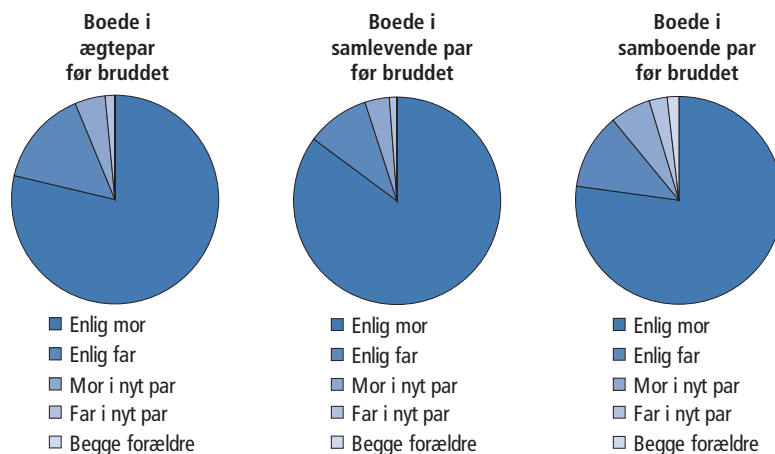
*Flest børn hos samboende par, som bor i nyt par efter brud*

Børn hos samboende par oplever oftere, at skulle dele hjem med en ny voksen person, end børn i de andre parfamilier. Ti pct. af børnene hos samboende par, som oplevede et brud, boede sammen med en af deres forældre i et nyt par ved årets udgang. Størstedelen af dem boede hos deres mor i nyt par. Kun 5-7 pct. af børnene som boede hos ægtepar og samlevende par før bruddet, boede hos et nyt par efter bruddet.

*Få oplever mor og far flytte sammen igen*

Knap to pct. af børnene, som boede hos et samboende par før bruddet, oplevede, at deres mor og far flyttede sammen igen.

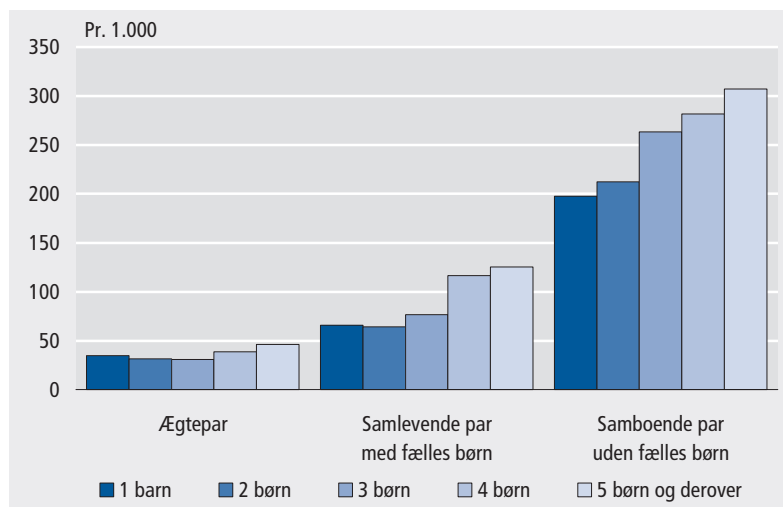
Figur 6.3 0-16-årige børn i parfamilier i 2004, som har oplevet familiebrud, fordelt efter familietype før bruddet og hvilke forældre, de bor med efter



### Antallet af børn i familien

Børn kan til en vis grad have en stabiliserende effekt på ægtepar, og sandsynligvis også på andre par. Men effekten stiger ikke med antallet af børn i familien - tværtimod. Sandsynligheden for brud i familien i forhold til antallet af børn i familien afhænger også af parfamilietyper, og dermed om parret har fælles børn.

Figur 6.4 0-16-årige børn pr. 1.000 børn i parfamilier, som har oplevet familiebrud, fordelt efter antal børn i familien. 2004



Fire børn i familien kan vælte læsset

Risikoen for brud i familien hos både ægtepar og samlevende par stiger først nævneværdigt, når der er fire eller flere børn i familien. Børn hos ægtepar med 2-3 børn er mindst udsat for at opleve familiebrud. Blandt

børn hos samlevende par er der færrest brud for dem, der bor i familier med to børn.

*I samboende par stiger risikoen for brud med antallet af børn i familien*

For børn, der bor hos samboende par, stiger andelen, som oplever brud i familien med antallet af børn i familien. Knap en femtedel af de børn, som boede hos samboende par med ét barn i familien, oplevede et brud i 2004, mens det gjaldt for næsten en tredjedel af børnene i samme familietype med fem eller flere børn i familien.

### Barnets alder

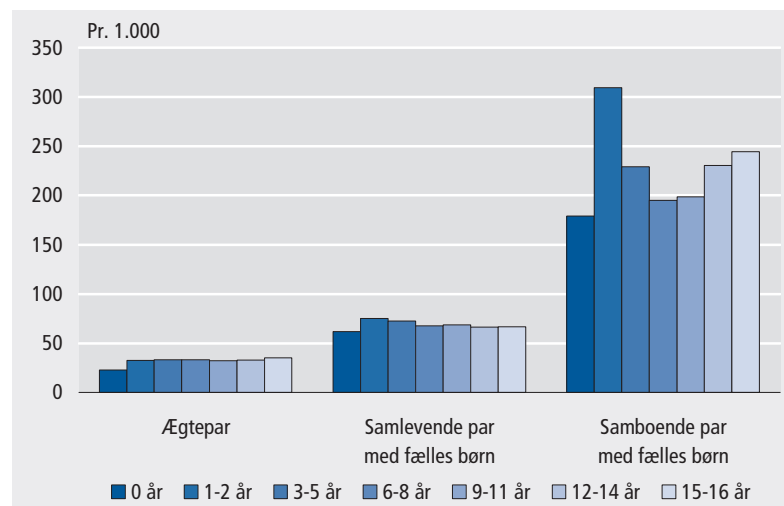
*0-årige oplever færrest brud*

Hverken for børn hos ægtepar eller samlevende par, er alderen afgørende for, om de oplever brud i familien. Risikoen er næsten den samme for alle aldersgrupper. Kun i det første leveår er risikoen lidt mindre.

*En tredjedel af 1-2-årige børn hos samboende par oplever brud*

Blandt børn, som boede hos samboende par, er der større forskelle på risikoen for at opleve et brud i de forskellige aldre. 1-2-årige børn har den største risiko for at opleve et brud i familien. Næsten en tredjedel af alle 1-2-årige børn i denne familietype oplevede et brud i 2004. Når vi ser bort fra de 0-årige, er de 6-11-årige børn mindst udsat for brud hos samboende par.

Figur 6.5 **0-16-årige børn pr. 1.000 børn i parfamilier, som har oplevet familiebrud, fordelt efter barnets alder. 2004**

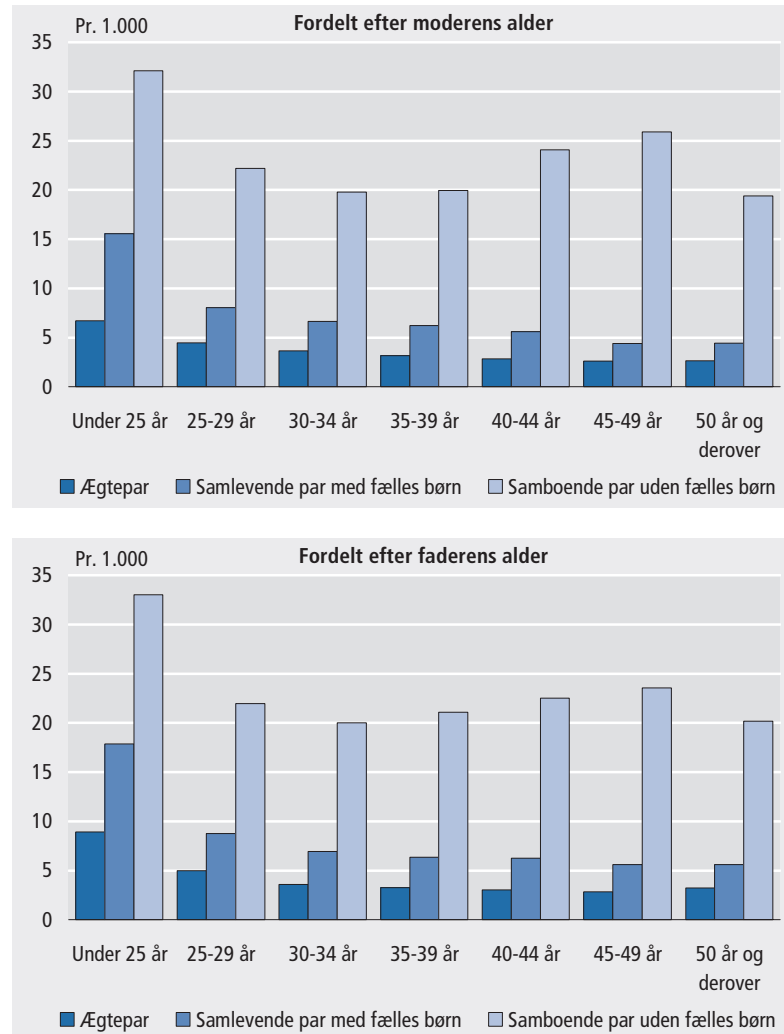


## De voksnes alder

*Børn af unge forældre er mest udsat for at opleve brud*

Både hos ægtepar, samlevende par og samboende par, er der en markant større andel af børnene som oplever brud, hvis de voksne, som de bor sammen med, er under 25 år. Andelen der oplever brud, er lidt højere, hvis det er manden, som er under 25 år, end hvis det er kvinden.

Figur 6.6 **0-16-årige børn pr. 1.000 børn i parfamilier, der har oplevet familiebrud, fordelt efter moderens og faderens alder. 2004**



## 6.2. Børn hos enlige forældre

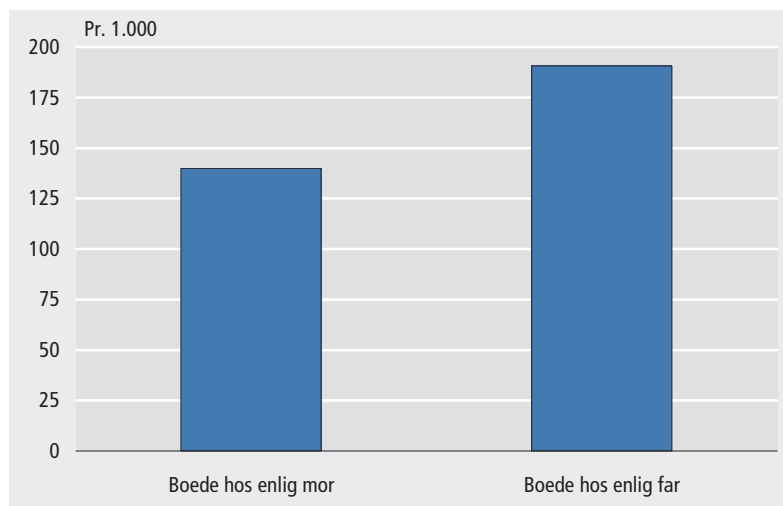
Børn, der bor hos enlige forældre, kan opleve et skift i deres familieliv, når deres mor eller far får en ny partner. Men barnet kan også opleve det som et brud, hvis det flytter sammen med den anden forælder, som enten er alene eller med en ny partner.

Hver sjette barn lever sammen med enlige forældre, og disse børns risiko for at opleve et familieskift, ligger i den høje ende af skalaen - højere end for børn hos ægtepar og samlevende par, men ikke nær så højt som hos samboende par.

*En femtedel af børn der bor hos enlige fædre oplever familieskift*

En femtedel af de børn, der bor hos deres enlige far, oplever et skift i familien i løbet af året. Dermed er de lige så udsat for, at der sker en ændring i deres familier, som børn der bor hos et samboende par. Hvert syvende barn, som bor hos deres enlige mor, oplever, at der sker en ændring i sammensætningen af de voksne, de bor sammen med, i løbet af et år.

Figur 6.7 **0-16-årige børn pr. 1.000 børn hos enlige forældre, som har oplevet familieskift. 2004**



### Barnets nye familie

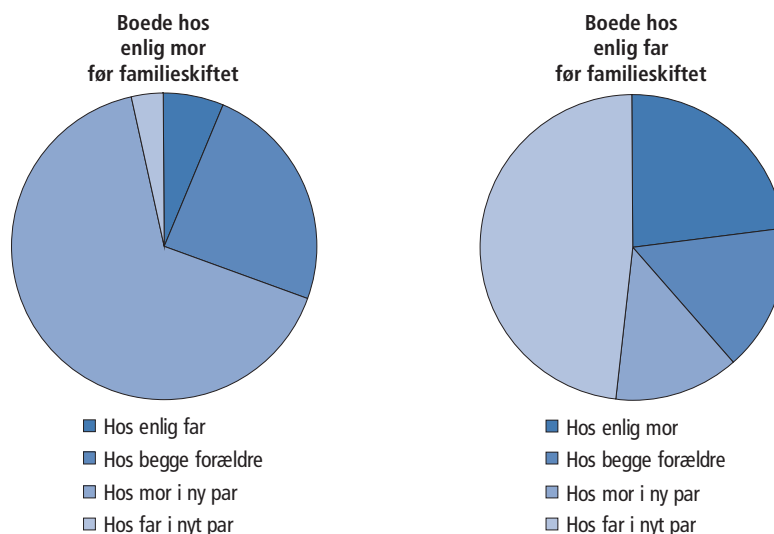
*Mor og far flytter også sammen - igen?*

Det almindeligste familieskift for børn hos enlige mødre skyldes, at moderen får en ny partner. Men en fjerdedel af tilfældene skyldes, at moderen flytter sammen med faderen. I hvert sjette familieskift for børn, der boede hos deres enlige far, flyttede faderen sammen med moderen.

Vi ved ikke, om moderen og faderen har boet sammen tidligere. Men der var en større andel af de 0-1-årige hos enlige forældre, som flyttede sammen med begge deres forældre i løbet af året. Det kunne tyde på, at

en del af forklaringen for de mindste børn ligger i, at mor og far ikke er nået at flytte sammen inden fødslen, eller måske har én af forældrene ikke fået flyttet sin adresse. De behøver altså ikke nødvendigvis at have været gået fra hinanden.

Figur 6.8 0-16-årige børn hos enlige forældre, som har oplevet familieskift, fordelt efter familietype før skiftet og hvilke forældre, de bor med efter. 2004



*Børn hos enlige fædre flytter sammen med mor igen*

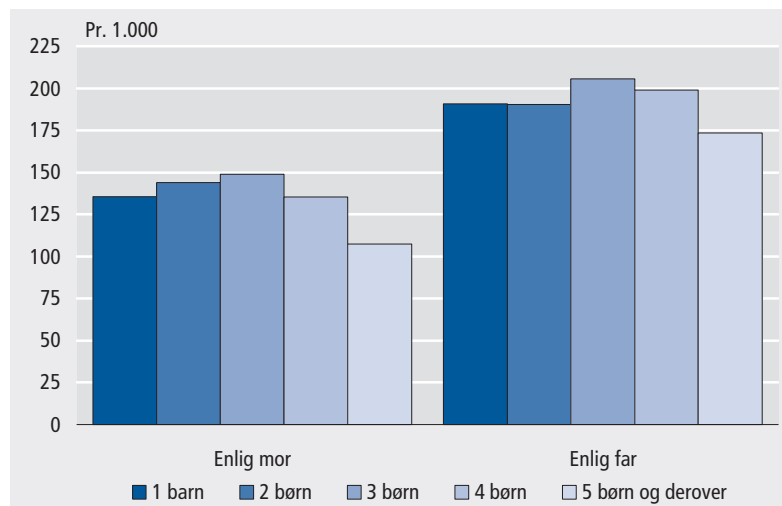
Børn der bor hos enlig far og oplever familieskift, flytter oftere sammen med deres mor, end omvendt. 40 pct. af de børn som bor hos enlige fædre før familieskiftet, bor hos deres mor (enlig eller i nyt par) efterfølgende. Det er kun ni pct. af de børn som bor hos deres enlige mor og oplever et familieskift, som flytter sammen med faderen.

### Antal børn i familien

*Færrest familieskift hos enlige med flere end tre børn*

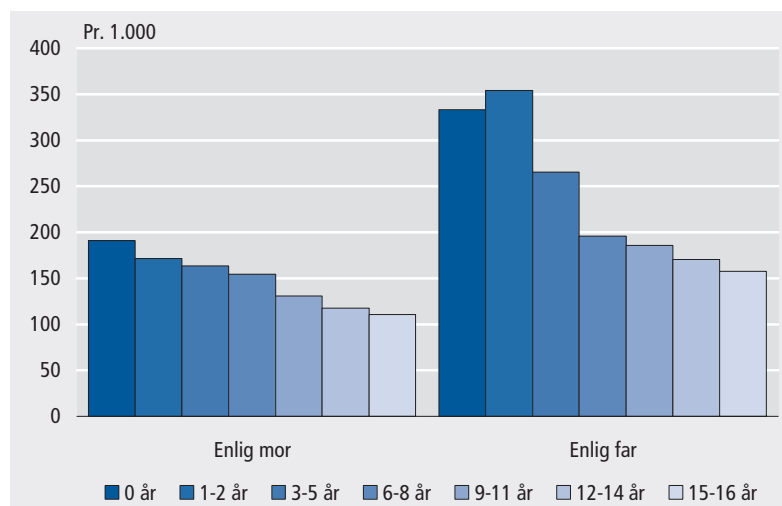
Modsat tendensen blandt børn i parfamilier, falder sandsynligheden for at opleve et familieskift hos enlige forældre, når der er fire eller flere børn i familien. Den største sandsynlighed for at børn hos enlige oplever et skift er, når der er tre børn i familien. Fire eller flere hjemmeboende børn vil, alt taget i betragtning, ikke gøre det nemt at finde en ny partner.

Figur 6.9 0-16-årige børn pr. 1.000 børn hos enlige forældre, som har oplevet familieskift, fordelt efter antal børn i familien. 2004



### Barnets alder

Figur 6.10 0-16-årige børn pr. 1.000 børn hos enlige forældre, der har oplevet familieskift, fordelt efter barnets alder. 2004



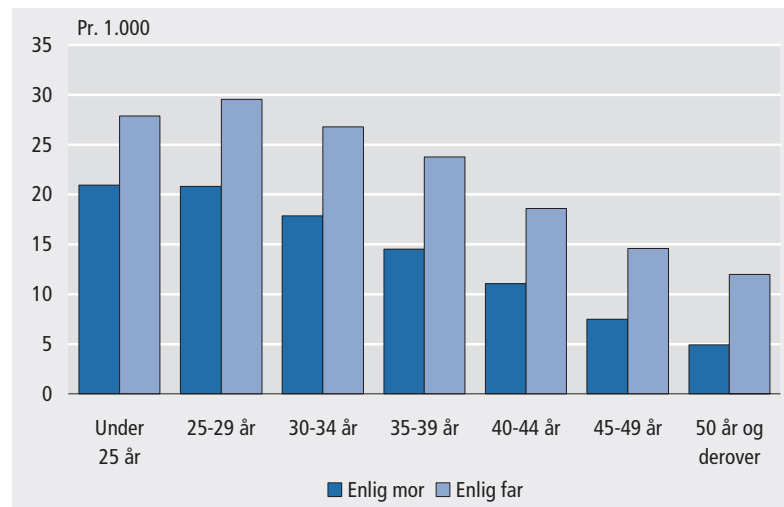
*Flest familieskift blandt børn i de yngste år*

Modsat i parfamilier er sandsynligheden for et skift i familien størst i de første år for børn hos enlige forældre. Børn hos enlige fædre har den største sandsynlighed for at opleve et skift i alderen 1-2 år, men ellers falder sandsynligheden for familieskift, med alderen.



## Forældrenes alder

Figur 6.11 0-16-årige børn pr. 1.000 børn hos enlige forældre, der har oplevet familieskift, fordelt efter moderens og faderens alder. 2004



*Børn af enlige forældre under 30 år oplever oftest skift*

Børn af enlige forældre oplever oftest skift i familien, hvis forældrene er under 30 år. Som for børn hos ægtepar og samlevende par falder sandsynligheden for familieskift med forældrenes alder.



## 7. Kilder og metoder

### 7.1. Kilder

*Vielser og skilsmisser samt registrerede og opløste partnerskaber*

Udgangspunktet for publikationen er befolkningsstatistikregisterets oplysninger om vielser og skilsmisser i perioden 1980-2004. Registeret indeholder oplysninger om de viedes køn, alder, statsborgerskab, herkomst, bopæl, vielsestidspunkt og vielsesmyndighed. Tilsvarende oplysninger findes for personer, som har indgået eller opløst et registreret partnerskab.

*Socioøkonomisk stilling, branche og uddannelse*

Oplysningerne om vielser, skilsmisser og partnerskaber er suppleret med oplysninger om parternes socioøkonomiske stilling og branche fra RAS (den årlige registerbaserede arbejdsstyrkestatistik) for perioden 1999-2003 for vielser og 2000-2004 for skilsmisser. For viede vedrører oplysningerne november måned i vielsesåret. For skilte vedrører oplysningerne november måned i året før skilsmisseåret.

Brancheoplysningerne refererer til DB93 - 27 grupperingen.

Uddannelsesoplysningerne er hentet fra BUE, statistikregisteret over befolkningens uddannelse.

### 7.2. Metoder

*Skilsmisser i børnefamilier*

Kapitlet om skilsmisser i børnefamilier tager udgangspunkt i skilsmisser i 2004. Da der kan gå mange år mellem skilsmissetidspunktet og tidspunktet for den reelle opløsning af familien, er det seneste årsskifte med fælles adresse fundet ved at samkøre befolkningsstatistikens familieoplysninger pr. 1. januar for en årrække. Dette tidspunkt kaldes *opløsningstidspunktet*. Kun de familier, som havde en fælles adresse inden for de seneste fem år, er medtaget i den videre undersøgelse. Oplysningerne om antallet af børn samt børnenes alder vedrører opløsningstidspunktet. Alle oplysningerne er hentet fra befolkningsstatistikregisteret.

*Børn*

Som børn medregnes kun 0-17-årige hjemmeboende børn. I de tilfælde, hvor børnene følges fra et år til det næste, er aldersgrænsen det første år sat til 0-16 år. Alle børn i en familie regnes med, uanset om de er fælles børn eller særbørn (kun den ene forælders barn). Plejebørn tæller ikke med.

*Brud i børnefamilier*

Brud i børnefamilier er i denne undersøgelse defineret som de tilfælde, hvor barnets familie, ifølge oplysningerne i befolkningsstatistikregisteret, ikke består af de samme voksne fra et år til et andet. Der er brugt oplysninger fra befolkningsstatistikregisteret 1. januar 2004 og 2005.

I undersøgelsen er de børn, som dør eller udvandreri løbet af året, ikke medregnet til de børn, som oplever brud. Hvis en af forældrene i en parfamilie dør eller udvandreri betragtes det som et brud i familien.



## Temapublikationer fra Danmarks Statistik

Vielser og skilsmisser - børn i skilsmisser. 2005. 59 sider, 126 kr.

Privatøkonomi og uddannelse. 2005. 54 sider. 126 kr.

Overgang til efterløn. 2005. 52 sider. 126 kr.

Videre i uddannelsessystemet - fra de gymnasiale uddannelser. 2005. 45 sider. 126 kr.

Produktivitetsudviklingen i Danmark 1966-2003. 2005. 129 sider. 240 kr.

StatisTics. 2005. 23 sider. Gratis.

Befolkningens uddannelsesniveau. 2004. 47 sider. 122 kr.

De nyuddannede og arbejdsmarkedet. 2004. 55 sider. 122 kr.

De ældre og arbejdsmarkedet. 2004. 25 sider. 72 kr.

Indvandrere og arbejdsmarkedet. 2004. 61 sider. 122 kr.

Køn og arbejdsliv. 2004. 45 sider. 122 kr.

Produktivitetsudviklingen i Danmark 1988-2000. 2004. 71 sider. 193 kr.

Vandmiljøet. 2004. 42 sider. 115 kr.

Danske virksomheders samarbejde 2003. 2004. 43 sider. 122 kr.

Helbredsproblemer og arbejdsliv. 2003. 19 sider. 50 kr.

Børns levevilkår. 2002. 177 sider. 196 kr.

Skove og plantager 2000. 2002. 171 sider. 196 kr.

Læs nærmere omtale og bestil publikationerne på  
[www.dst.dk/boghandel](http://www.dst.dk/boghandel),  
tlf. 39 17 30 20 eller [publsalg@dst.d](mailto:publsalg@dst.d)